रवि शाक्य, इखाछें, यल

नमो तस्मै भगवते शाक्यमुनये तथागतायार्हते सम्यक सम्बुद्धाय ।

वंशावली बौद्ध ऐतिहासिक

नेपाले बुद्ध बिज्यागु, दीपंखा व इतिल्हने हिति, आलोक हितिया वंशावली संकलित जूगु आधारित

नेपाल भाषा

संकलनकर्ता

सद्धर्मराज वज्राचार्य शास्त्री

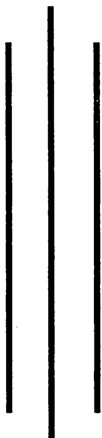
यल, अथबाहाल, अथननी

नमो तस्मै भगवते शाक्यमुनये तथागतायार्हते सम्यक सम्बुद्धाय ।

वंशावली बौद्ध ऐतिहासिक

नेपाले बुद्ध बिज्यागु, दीपंखा व इतिल्हने हिति, आलोक हितिया वंशावली संकलित जूगु आधारित

नेपाल भाषा

संकलनकर्ता

सद्धर्मराज वज्राचार्य शास्त्री

यल, अथबाहाल, अथननी

बुद्ध संवत्   २५४५
नेपाल संवत्   ११२१-२२
बिक्रम संवत्   २०५८

सफू प्रकाशन यायेत आर्थिक ग्वाहालि बिया बिज्यापिं :
बुद्धधर्म संघ सेवक दुजःपिं
काजुमि योसि जाकि जापान

अहिंसापरमो धर्मः अहिंसापरमो तपः ।
अहिंसापरमो ज्ञानं अहिंसापरमो जपः ॥

पिदना : ५०० प्रति

मूल्य   १ प्रतिया [illegible]- ५०।–

थाकू   **बागमती छापाखाना**
वनबाहाः, गाबाहाः, यल ।
फोन ल्याः ५३३८४७

भिंगु धापु न्यने, कने

वंशावली नं महायानयागु ज्ञान कनातःगु दु। वंशावली बौद्ध इतिहास कथं नेपाया मल्लकालीन, लिच्छवीकालीनया जुजुपिसं विहार दय्का वंगु महायान चर्य खः। नेपाल यात सुदूर्जया बोधिसत्व भूमि धयातःगु कारण बोधिसत्व महासत्वपिं नेपाले उत्पन्न जुया जुजु धाय्का राज्याभिषेक कया अनेक विहार निर्माण याना वंगु महायान चर्य धका नेपालयात सुदूर्जया बोधिसत्व भूमि धइगु प्रख्यात जुया च्वंगु वृहत् स्वयम्भू पुराणे कना तःगु दु।

सत्ययुगे नेपाल निर्माण जुया स्वयम्भू भगवान प्रतिस्थित जुया बिज्यागु वज्रयान खः। वज्रयान दर्शन याय्गु महायान चर्य बोधिसत्वयान खः। थुजागु महत्व हिरण्यवर्ण महाविहारे नं रहस्य क्यना तःगु दु धइगु वंशावली कनातःगु दु। नेपालभाषा नेपा मांया भाषा नेवा भाषा जूगुलिं मां भाषां च्वयागु जुल।

जय नेपाल।

धलः पौ

धलः		पौ ल्याः

विचारणीय

थ्व वंशावली नेवा नेपालभाषां च्वयात:गु पुलांगु सफू संकलन याना तयागु खः। स्व. कुलमान वज्राचार्य क्वाथबहा:या चक्रेश्वर आजुं न्हापायाम्ह चक्रेश्वर आजु थथुवर वज्राचार्य यागु कृति च्वयात:गु सारेयाना कयागु धका च्वयात:गु पूज्यपिता स्व. पं. वै. आशाकाजी वज्राचार्यं च्वया बिज्यागु सफू कापी जिं सुरक्षा याना मुंका तयागु खः।

अथे हे निर्माण जूगु आलको हिति व इतिलन्ये हिति निर्माण जूगु वंशावली नं कुचा कुचा जुया च्वंगु ल्यंगु सारेयाना कयात:गु सुरक्षा जुयाच्वंगु नं मुंका तयागु खः। मेगु नं उपोषध देवपुत्रयात भगवान बुद्धं कना बिज्यागु लोकेश्वरयागु १०८ मूर्ति रुपया बौद्ध इतिहास दया च्वंगु सफू नं खनागु दु। व सफू यागु व्याख्या फुक उद्धरणयाये मलागु अपशोचया दु:ख तागु दु। कारण जि अफिसे वनेमागुलिं अनुसन्धानयानागु समय पूरा मजुल। लिपा व सफू माला जुया स्वया बले सफू थुवा नं मापौयंका बिल धइगु न्यना हानं तंकाबिल धइगु न्यना अपशोच कयाच्वना। गुलिसिनं जमीने दुने तया अप्पां ल्हाका चिभा

धर्मधातु ल्हंतं ल्हाका ब्यूगुलिं वंशावली, धर्मशास्त्र सफू लोपयाना ब्यूगु जुयाच्वन। सन्ध्याभाष सन्ध्याभाष्य शब्दकोष धइगु सफू नं अन हे ल्हाकाबिल धागु दु। थ्व अपशोचया खँ खः। जगत उद्धार याये फयेमा धका बोधिचित्तोत्पाद याना धर्म यायेगु विचार मदुपिसं बौद्धधर्म शास्त्र वंशावली फुक लोपयाना छ्वय्गु ढंग पिकया तमोगुण धर्मे च्वना तःधंगु धर्म धका भापिया धर्मयाइगु गुलि पुण्य लाभ जुइ धइगु विचार याना स्वये मफुपिं अविद्याय् लापिं जुल। खरवाक याना अन्ही स्वभाव जुइगु नं अविद्या खः।

गुरू भक्ति मदुपिं कल्याणमित्रपिन्त द्रोह याइपिं सन्ध्याभाष्य ज्ञाने तत्वज्ञान मदुपिं शील स्वभाव बांमलापिसं महायान यात लांछना याना बुद्ध वचन लंघना जुइक अःखकतं धर्म याना जुइगुया परिणाम छु जुइ। थ्व विचारणीय खः। नेपालयागु संस्कृति, बौद्ध महायान यागु अवदान फुक सुरक्षित याना थःम्ह नं अध्ययन याना बुद्धयागु चूडामणि महायान प्रचार यायेगु नं जगतया प्राणीत उद्धारयायेगु बुद्ध कार्य खः। महायानयात क्वह्यंका जुइगु बुद्ध कार्य जुइमखु। थ्वनं सीकेमागु खः।

वंशावली महात्म्य बौद्ध इतिहास कथं-

नेपाले सत्ययुगं निसें बुद्धपिंगु महायानया महात्म्य वर्णन बियातःगु वृहत् स्वयम्भू पुराण खः। थ्व स्वयम्भू पुराणे

वज्रयान, महायान, बोधि सत्वयान, श्रावकयान प्रत्येक बुद्धयान, पारमितायान आदियात गुलि महत्व बियातःगु दु। फुकयानया छपुचः जुया च्वंगु बुद्धयानया महत्व स्वयम्भू पुराणे कनातःगु दु। स्वयम्भू पुराणया महत्व स्वये बले विदेशे वना भिक्षु जुइगु स्वया नं थन भिक्षु जुइगु बाँला। स्वयम्भू भगवान संसारे व्यापक जुया बिज्यागु पंचबुद्धात्मक गर्भ दु। गर्भ सीकेगु नं विचारणीय खः।

सिद्धार्थ कुमार जगत प्राणीया कारणे अनोमानदीपार याना व नदीया सिथे क्रकुच्छन्द भगवान बुद्धं निर्माण याना बिज्यागु चैत्यया न्ह्योने च्वना स्वयं चूडाकर्मयाना भिक्षु जूगु महायानया भिक्षु खः। छाय् धाःसा स्वयम्भू भगवान चैत्ययागु पंचबुद्धात्मक गर्भ सकल प्राणीपिंके व्यापक जूगुथ्यें जिके नं गर्भ दूगु कारणं सकल प्राणी उद्धार याये फयेमा धका प्रणिधान याना शून्यता ज्ञान वज्र स्वभावात्मकोऽहं धइगु वाक्य प्रयोग याना तपस्या याना बिज्यागु महायान यागु रुल नियम बमोजिम दशभूमीश्वर जुया बिज्यागु खः। थुजागु ज्ञान गम्भीर जूगु अध्ययन याना स्वयगु नं विचारणीय खः। थःम्हं मसिल धाय्वं ज्ञान कनीपिन्त आक्षेप यायेगु अज्ञानता जूवनी। अज्ञानतां अविद्या आदि द्वादशांग प्रतीत्य समुत्पादे द्वहां वनेमाम्ह जुइ।

दीपावती गुइत यले दीपंकर अवतरण जूगु सिमाया न्ह्योने अशोक जुजुं चैत्य निर्माण याना वंगु दु। व चैत्य छग्व

थौं तकनं दनि धइगु वंशावली विद्वानपिसं उल्लेख याना वंगु दु। अथे हे प्यंग्व स्तूप मन्दिर अशोक जुजुं चैत्य स्थापना याना वंगु खः। यले पिम्बहालय् नं अशोक जुजुं चैत्य स्थापनायाना वंगु अंकित जुया च्वंगु दु। वंशावली घटना विघटनाया रहस्य आपालं कना तःगु दु। थ्व वंशावलीया अंश पिदनेत सहयोग बिया बिज्याम्ह दातापिन्त आपालं शुभाय् बिया। बुद्धकार्य ज्या याना ब्यूगु तःधंगु पुण्य सम्भार लाभ जुया वीर्य पारमिता लाभ जुइमा। बेखाराज वज्राचार्य यात नं शुभाय् दु।

संकलनकर्ता : सद्धर्मराज वज्राचार्य

थ्व वंशावली पाय्छि जूगु खः

थ्व वंशावली नेपालभाषां च्वयातःगु सफू पुलांगु जुया किलं नया नष्ट जुइगु संभव जूगुलिं सुरक्षा याय्त बौद्ध विद्वान अन्वेषक सद्धर्मराज वज्राचार्ययात क्यना सफायाना च्वका पिदनेगु सहयोग बिया यल देया प्रेसय् छापे याना जि दाता जुयागु खः । वसपोल सद्धर्मराज यात आपालं सुभाय् बियागु दु । थुजागु सत्यता जुयाच्वंगु वंशावलीयात गुलिसिनं मिलेमजू धाइगु हितकर जुइमखु । गुलिं थः प्रमादी जुया स्वार्थी जुइत थुजागु वंशावली सत्य बाखँ हीका नेपाली भाषां च्वया पुरस्कार कया च्वंपिं दु ।

थ्व सत्यता वंशावलीयागु ब्याख्या फरक मयास्ये गुकथं भाषा च्वया तःगु खः, अथेहे भाषा याना पिदना बियागु खः । गुलिखे लुयावोगु कुचा कुचा जुयाच्वंगु नेपालभाषा वंशावली सफूया आखग्व थुइके मफया वांछ्वया ब्यूपिंनं दु । अजापिंसं पुलांगु वंशावली लोपयाना बिल । अले नेपायापिं नेवातय्सं थःगु संस्कृति थःम्हं म्हमसिया वन । २०० वर्ष न्ह्यवोया नेवा संस्कृतियागु रहस्य नेवातय्सं नातुं मसीका च्वन । अनुसन्धानयाना पिदनेगु म्होजुया वन । उकीं नेपालयागु संस्कृति

वंशावली आपालं खने मदया वने धुंकल । लिसें नेपालया संस्कृतिं बिलिबिलिं जागु पुलांगु वंशावली हाकुतिना जमीने गाम्हुया लोहंद्योया मूर्ति त्वःपुया स्वयंमूढ स्वभावे प्यपुना च्वंगु दु धइगु मस्यूगु मखु ।

खला, हीन यानी जुयाच्वंपिंसं हिरण्यवर्ण महाविहार यागु महत्व नं सीकेमा। हिरण्यवर्ण महाविहार धइगु महायानयागु विहार खः । वज्रयान यागु देवालय चैत्य, धर्मधातु, वज्रधातु, महामण्डल प्रतिष्ठा जुया च्वंगु दु । उकीं चूडाकर्म याइबले न्हापां गुरुमण्डल दंका चैत्य पूजायाना चूडाकर्म याइ । चिभा दुगु शिलाकु ज्वंका तइगु महायान प्रत्येक बुद्धयानयागु रुल नियम क्यनातःगु महत्वपूर्ण जूगु स्वंगू यानया परिपूर्ण बुद्धयान छर्लङ्ग जुइक क्यना तःगु रहस्य आपालं दर्शन बिया च्वंगु हिर ण्यवर्ण महाविहार स्वंगु यानया तःधंगु विहार खः । शाक्यमुनि बुद्ध क्वाथ द्वंस फय्तुना बिज्यागु वंशावली अंकित जूगु पाय्छि जुया च्वंगु सीके बहजू। अथे जूगुलिं थ्व पिदंगु वंशावली सफू कया महत्व थुइका सुरक्षा याना तया बिज्याहुँ / दिसं। लिपा दइमखुत ।

– संबोधिरत्न वज्राचार्य

श्री गुरु महामञ्जुश्री आश्रम पूर्व थाकल मन्थ, थाकल माथ

थ्व स्वयम्भू पुराण अध्याय ३ व वंशावली नं कना तःगु दु। उत्तर महाचीने बिज्याना च्वंम्ह ऋद्धिवान् महापुरुष बोधिसत्व महासत्व मञ्जुश्री गुरु खः। वसपोल यात सकल प्राणीया आचार्य गुरु धाइगु खः। महापण्डित मञ्जुदेवाचार्य नं धाइगु खः। महाचीन देश स्वयम्भू पुराणे कना तःगु दु।

नेपाल जलमय जूगु समये स्वयम्भू ज्योतिरुप भगवान आदिबुद्ध दर्शन याना जलामय दहंया लः छ्वना नेपाल देश निर्माणयाना बिज्याम्ह वसपोल महामञ्जुश्रीं प्राणीपिन्त हित व कल्याण यायेगु चिन्तन याना प्रथम पूर्व थाकल मन्थ, थाकल माथ उच्चगु पर्वते विश्राम यानाच्वन। लोक संदर्शन समाधि योग याना ज्ञानं सुदृष्टिं स्वया थःत मञ्जुदेवाचार्य नामकरण याना नेपाल निर्माण यायेत महाऱ्हदे च्वंम्ह कर्कोटक नागबास दह पुखु स्वया चाहुला ध्यानोच्च पर्वते बिज्याना विघ्नांतक भैर व व क्वेना गणेश नापं च्वना थन थुगु दहं लः थुलि प्रमाण दुगु सीका विचार याये धुंका क्रमशः लः छ्वना नेपाल देश निर्माण

याये धुंका महाचीने बिज्याना हानं नेपाले बिज्याना पूर्व थाकल मन्थ थाकल माथ पर्वते न्हापा च्वनागु स्थाने विश्राम याना बिज्यात। व पूर्व थाकल मन्थ थाकल माथ धइगु स्थान भक्तपुर जिल्लाया वागेश्वरी महामञ्जुश्री पर्वत धाइगु खः। अद्यापि तकं श्रीपञ्चमी बले अन जनतापिसं पूजायावनीगु जुया च्वन। तापाकं निसें वया नं पूजा याना च्वनी।

अन दुने गुफा छगू दु। दुने च्वंगु गुफा यात पूर्व थाकल मन्थ थाकल माथ धाइगु दुने च्वंगु शिलापात्रे च्वया तःगु दु। वसपोल महामञ्जुश्रीं हे च्वया बिज्यागु अनुमान जूगु दु। गुफाया दुने मनोहर स्थान दु। च्वनेगु, ध्यान यायेगु आसन दयेका तःगु दु। व स्थाने महामञ्जुश्री च्वना बिज्यागु रमणीय गुफा खः। थौं कन्हे अन गुफाय् दुने दुहां वनेत लँ खनेमदु। महामञ्जुश्री मूर्ति ल्वहँया जवे क्वहां वनेगु त्वाथः दु। थौं कन्हे त्वाथः खने मदुगु कारण धुं छम्ह बास च्वं वइगु धका अनया बासिन्दापिंगु धापु दु। क्वहां वनेत कठिन, ख्यूंस्ये च्वं, तनिगु भय दु। २०३२ सालया समये खरीपाटी भक्तपुर औषधालये च्वना बले श्रीपञ्चमी दिने पूजा याना वयागु अनुभव जूगु खः। उबले गुफा बाँलाक खने दुगु जुया च्वन।

वंशावली बौद्ध ऐतिहासिक बुद्ध क्वाथ द्वंस
बिज्यागु वंशावली बौद्ध इतिहास

धलायचास च्वंम्ह पं. कुलमान वज्राचार्य यागु लिखित ध्यासफूलि उल्लेख जूगु थथे खः । वसपोल क्वाथ बाहास योगाम्बर आगमे दशपारमिता चक्रेश्वर आजु हिरण्यवर्ण महाविहारे थकाली नायः आजु जुया बिज्याबले थ्व वंशावली च्वयातःगु धयातल , वसपोल छम्ह विद्वान खः ।

छन्हुया दिने उपोषध देवपुत्र अमरावती स्वर्ग भुवनं क्वहां वया पुनर्वार उपोषध देवपुत्रं श्री शाक्यमुनि भगवान बुद्धया न्ह्योने च्वना बिन्तियात-हे भगवान छलपोलया पुरापूर्वकालेस क्वाहा द्वंया न्ह्योने समीपे च्वना च्वंम्ह नीलथु बृषदेवता सुखः । व नीलथु रत्नमय बृष देवता साक्षात प्रसिद्ध जुया च्वन । थुकीयागु बृत्तान्त कना बिज्याहुँ ।

भगवान बुद्धं कना आज्ञा जुया बिज्यात - हे उपोषध देवपुत्र थुकी यागु वृत्तान्त जिं कने । न्यं । पूर्वकाले दीपंकर बुद्धया पर्याये छम्ह ब्राम्हणया कुले लहिना तम्ह साया गर्भे च्वना उत्पन्न जूम्ह दोहंचा खः । कालान्तरे व दोहंचा तःधिकः जूबले

जन्तुतय्सं स्याना नल। वयागु अस्थि -क्वें) तया चैत्य दयेका त:गु स्थाने नीलथु दोहंचा यागु प्राण हानं चैत्य बिम्ब रत्नया थुचा जुया उत्पन्न जुल। व नीलथु रत्नमय दोहंचा मूर्ति छम्ह ब्राम्हणं कया दीपंकर बुद्धयात चढेयात। वसपोल दीपंकर बुद्धं व नीलथु रत्नमय दोंहचा यागु प्राण जजल्प मन्त्रं प्राण प्रतिष्ठा याना बिज्यात। कालान्तरे आपालं वर्ष लिपा थ्व रत्नमय नीलथु दोहंचां न्वं वाना हल। जित यले देया यंपि विहार आगमे योगाम्बर स्थाने तये यंकी। जि अनहे च्वना च्वने। थुकथं न्वं वाबले व नीलथु रत्नमय बृषदेवता दोहंचा क्वाथ बाहाया आगम योगाम्बर स्थाने तये यंकूगु ख:। अनहे सुरक्षा जुया च्वन। व रत्नमय नीलथुचा दोहंचा बृषदेवता धका प्रसिद्ध जुया च्वंगु ख:। श्रावण शुक्ल अष्टमी कुन्हु जेतवन महाविहारं जि दना वना नेपाले च्वंगु स्वयम्भू भगवान दर्शन याना लिपा ललितापुरे वना क्वाथबाहा: द्वंया न्ह्योने आगम कोथाय् वना योगाम्बर दर्शन यायेत लें वना बले हिरण्य नाम म्हासुम्ह छुं छम्ह वया जिगु तुति भोपुवल। अले थथे धाल - भो भगवान छलपोल थनक्वाथ द्वंस च्वना विहार याना बिज्याहुँ। जिं थथे धया - थन क्वाथ द्वंस छगु नामं हिरण्यवर्ण महाविहार जुइगु ख:। थथे धया क्वाथ द्वस जि फयूतुना वयागु ख:। अन क्वाथद्वंस जिं थ:गु पंचरश्मि तेज दुबिका बियागु दु। हे उपोषध देवपुत्र लिपा हिरण्यवर्ण महाविहार जुइबले जिगु मूर्ति स्थापना याइ। आपालं

श्रद्धालु भक्तजनपिसं पूजा याना च्वनी । जि निर्वाण जुया भिंद्वल वर्ष लिपा भविष्ये मैत्रेय बोधिसत्व तुषिता भुवनं क्वहां वया तपस्या याना बुद्ध जुया थन हिरण्यवर्ण महाविहारे द्वहां वया सोवइतिनि ।

जि दीपावती नगरे वना सुप्रसन्नशील महाविहारे द्वहां वना दीपंकर बुद्धया पर्याये सर्वानन्द जुजु जुया जन्मकयागु वृत्तान्त कना सर्वानन्द जुजुं दीपंकर बुद्धयात दानयागु धर्मोपदेश बिया वयागु खः ।

क्वाथ बाहालं दना वना महासत्व राजकुमार यागु अस्थिधातु गर्भे तया चैत्य दयेका तःगु नमो बुद्ध चैत्य सो वना । अन जिगु जन्म महासत्व राजकुमार यागु क्वें बाकी दुगु अस्थिधातुयुक्त चैत्यया न्ह्योने च्वना महासत्व जातकयागु खँ कने धुंका आकाश मार्गं थन जेतवन महाविहारे थ्यंक वयागु खः । थुगु कथं बुद्धं आज्ञा जुया बिज्यागु जुल ।

✽नीलथु द्वहंचा वृषदेवताया वंशावली

क्वाथ द्वंया न्ह्योने समीपे यंपि विहारस श्री शाक्यमुनि भगवान बुद्धया मूर्ति बिज्याकूबले नीलथु द्वहंचा रत्न वृषदेवता आगम योगाम्बर स्थाने सुरक्षा जुया च्वंबले न्हिथं योगाम्बर पूजायाना भक्षाभोजन जुया च्वनीगु अवस्था जुया च्वन ।

✽ बुद्धयागु वृष जन्मावदान पं. वै. आशाकाजी वज्राचार्य बि. सं. २०३८ साले पिदना बिज्याये धुंकल ।

थलबले च्वंगु भोजनयाइगु भक्षा भोजनया सारदाम गथे जुया च्वनीगु धालसा थलबले च्वंगु भोजनयाये धुनेवं थलबले पुसा तया त्वपुयेका तइगु जुल। कन्हस उला स्वइबले न्हापाथ्यें नातुं उथ्ये जायेक दया च्वनीगु जुया च्वन। छुया निमितनं अथे जूगु धालसा सिद्ध रस जुयाव च्वंम्ह मयूर नीलथु द्वहंचा वृषदेवता च्वंगुया कारणं थलबले च्वंगु भोजन घासा सकलया भोजन याये धुनेवं बाकी दुगु भोजन चिपगु कल:वाके छ्वइगु जुयाच्वन। उबले श्री पशुपतिनाथ महादेवयागु स्थाने कल: वाकेछ्वयेमागु जुयाच्वन। कल: वाके छ्वये धुनेवं नयेगु सामग्री दूगु भोजनया थलबले पुसा तया तइगु जुल। हानं सुथे योगाम्बर पूजा याना भोजन याये धका स्वइबले गथे ख: अथेहे उथ्ये उथ्ये जुया थलबले नयेगु सामाग्री जाया च्वनीगु जुल। न्हिथं पशुपति महादेव महारुद्र स्थाने चिपगु कल: वाके हइगु खना श्री पशुपति महादेव महारुद्रया पूजावारीया आश्चर्य जुया थथे हाला च्वन। अहो आश्चर्य थ्व छु हेतु ख:। छु निमित्त नं थथिम्ह परमात्मा श्री महादेवयाके थथिंगु अशुचि चिप वाय् हल। थ्व चिपगु सुनां तये हल। गुम्हसें नं तये हइगु जुयाच्वन। थ्व जा जिं अवश्य नं परीक्षा याना स्वये धका मनस भालपा व छन्हुया दिने थ्व पूजावारी यल देशे वया स्व: वया च्वन। थुगु बखते क्वाहा द्वंया यंपि बाहालस बिज्याना च्वंम्ह दशकर्म याना त:गु दशपारमिता श्री शाक्यमुनि भगवान बुद्ध मूर्तिया न्त्योने

सदायाथ्यें श्री योगाम्बर ज्ञानेश्वरी पूजायाना भक्षा भोजनयाना चचा गीतयाना च्वंगु बेलस थ्व पूजावारी नं थ्व चचा गीतयागु शब्द तायाव गीतयाना च्वंगु न्यना थथे भालपल। थनजा मनोरम जुया च्वंगु गीत चचा शब्द वया च्वन। थन छुखें गीतयात धका थ्व पूजावारी दुहां वना ओता तले थाहां वना सोवन। थ्व बेलस दशपारमिता आजु *थथुवर चक्रेश्वर नायः जु नं खना थ्व पूजावारीया न्ह्योनेवना आज्ञादयेकल।

भो पुरुष थन छ छाय् वयागु खः। थन दुहां वयेमते। थन स्वये मज्यू। थथिंगु अगम्यथानस वयागु कारण छु धका न्यस्येंलि - थ्व पूजावारी नं ल्हा निपा बिन्तियाना दशपारमिता श्री भगवानयात नमस्कार याना बिन्तियात। हे परमेश्वर श्री भगवान जि जुल मेवता निमित्त नं वयागु मखु। जि जुल, छलपोलयाके शरण पिछ्रा वयागु खः। जित दुकास्ये प्रसन्न जुये माल धका अनेक प्रकारं बिन्तियात। थ्व बेलस थ्व पूजावारी यागु बिन्ति भाषा न्यना क्षमा धारी दशपारमिता नायःजु नं आज्ञा दयेकल। भो पुरुष आमथे छ शरण वया धास्येंलि - जिं दुकाया तये। भो पुरुष छ जुलं थनयागु खँ सुयातं कनेमदु। महागुप्त यायेमाल। छन्त थनया भण्डारी याना तये। छं जुलसां - छ थन भण्डारी जुयाव च्वनेमाल। धका दुकायाव भण्डारी पदे भर्ना याना तल। थथे जुंजुं प्यन्हु न्यान्हु कुन्हु

* थथुया अर्थ–रक्षा सुरक्षा याये फुम्ह। वरया अर्थ–नायः। थथुवर।

दुस्येंलि छन्हुया दिने थ्व पुरुष *महादेवया पूजावारी गुप्त भेषकया वम्हसिया मने थथे भालपल।

अहो आश्चर्य धका थ्व थलस भतिचा मात्र शेष दूगुलिनं सति कुन्हु उथ्ये उथ्ये उत्पत्ति जुया च्वंगु निम्तिनं खः। न्हिथं थथिंगु भक्षा भोजन याना च्वने दत। आव जिं जुलसां थ्व थलबले च्वंगु ल्यं मदयेक फुकं हुत्तु हुयाव मयूर नीलथुचा बृषदेवता समेतं ल्ह्वना घय्पुना श्री पशुपति नाथ महादेवयाके पोंकेयने धका फुकं चिप चाप वया मयूरवर्ण नीलथु बृषदेवता द्वहंचा समेतं कया श्री पशुपतिनाथ महादेव सिद्ध रसनं थिल थुका। व पूजावारी शंकराचार्य मखु। उबले शंकराचार्य जन्मका मवनिगु शताब्दी खनेदु।

उगु बखते मध्य देशया राजानं नेपाल देशयागु राज्य न्याये धका छ्लिया जासूसि छ्वया हल। उगु ईले भास्कर देव वर्मा नेपालयाराजा नं सीकाव मनस भालपा थथे धाल - आगथे याये व दक्षिण उडीसा उत्कल देश मध्येसया जुजुयात छु धका उत्तर बियेगु धका धन्दाकयाव च्वन। थ्व बेलस श्री पशुपतिनाथ महादेवं नेपालया राजा भास्कर देव वर्मायात स्वप्न क्यन। भो राजा छं छाय् धन्दाकया च्वना। आगथे यायेगु धालसा श्री पशुपति मन्दिरस मयूर नीलवर्ण रत्नमय वृषदेवता द्वहंचा

---

* पशुपति महादेवया पूजावारी शंकराचार्य मखु धइगु कना तःगु दु। शताब्दी फरक जू।

तयह्ःगु दु। थ्व बृषदेवता द्वहंथुचा खने मदयेक लुंया असर्फि नं त्वःपुयेक बिये फतसा थ्व नेपाल छन्त बिये। मफुतसा वफुक असर्फि श्री पशुपतिनाथ महादेवयात जुल। थुलि थ्व ते याये फतसा छपिन्त थ्व नेपाल बिये धका धाय्गु जुल। थुजागु खँ श्री पशुपति नाथ महादेव महारुद्र नं राजा भास्करदेव वर्माया म्हगस क्यन जुल। थ्व महारुद्रया आज्ञा थ्यें मधेसया पुरुष दूतयात महादेवयागु वचन अनुसार थुगु प्रकारं धाबले मधेस पुरुषं धाल- "थथेजा थुलि जिमिसनं यायेफु" धायाव उम्ह थवो राजायात कन वन।

मधेस उत्कल देशया राजां थ्व खँ न्यना आपालं लोकं नं असर्फि करोडौं कुबियेका हल। व असर्फि फुक करोडौं श्री पशुपतिनाथस यंका मयूरवर्ण नीलथु बृषदेवताया म्हस पोंकल। थुगु प्रकारं असंख्य असर्फि नं रत्नमय बृषदेवता नीलथुचा त्वकपुयेक पोंका नं असर्फि नं त्वकपुये मफया व थ्व मयूर थुचा खनेदया च्वन। थ्वथे प्रकार नं २ करोड कोटि असर्फि हया पोंका नं मयूर नीलवर्ण रत्नमय थुचायात त्वकपुये मफया मधेसया उडीसा उत्कल देशया राजा हारमारे जुयाव थ्व असर्फि दकों पशुपतियात संकल्पयाना नेपाल काये मफया थःगु राज्यस लिहाँ वन जुल।

चक्रेश्वर आजु थथुवर आचार्य साधन यागु

थनंलि क्वाथबाहालया यंपि बाहालस दिगीस मयूरवर्ण नीलथुचा रत्नमय बृषदेवता मदयाव भोजन घासा तयातःगु थलस सदायाथ्यें उत्पत्ति मजुयाव सकल आश्चर्य जुया च्वन। उबलेस श्री भगवान बुद्ध मूर्ति न्वं वाना आज्ञा दयेका बिज्यात। आ जि थ्व स्थानस च्वने मखुत । सत्ययागु स्थान मखुत । असत्य जुल । धका श्री भगवान बुद्ध मूर्तिं आज्ञाजुस्येंलि थ्व बेलस चक्रेश्वर थथुवर नाम आचार्य नं बिनतियात । भो भगवान शाक्यमुनि छलपोल थन बिज्याये मखुस्येंलि गथिंगु स्थानस बिज्याये धका बिन्तियातं । थ्व बिन्ति न्यनाव श्री भगवानं आज्ञा दयेकल। भो चक्रेश्वर थथुवर नाम आचार्य जि जुल मेगु थास च्वने मयूल। म्हासुम्ह छुं नं भौयात लिना छ्वया दूहाँ वंगु हिरण्यक धयाम्ह छुं दुथास च्वने माल धका आज्ञा दयेकल ।

थ्व बेलस श्री चक्रेश्वर थथुवर आचार्य नं जुलसां महासाधन यानाव वज्रतिना श्री भगवानयागु न्यास जापं बिज्याकेगु याना च्वन। थथे बिद्यां न्यासयाना च्वंगु अवस्थास

अकस्मात आकाश मार्ग इमा छम्ह ब्वया वया इमा पंछि नं आचार्य थथुवर आजुया ल्हातिसं च्वंगु वज्र लाका कया यंकल। थुजागु स्वया आचार्य थथुवरं पंचसूत्रं स्वहिनाव साधन यात। थ्व बेलस इमा पंछि नं धया हल - हे थथुवर, हे परमेश्वर आचार्य जिनं जुलसां सिस्ये मसिस्ये छलपोलया हस्तस च्वंगु वज्र लाका कयागु खः। थुगुलि अपराध क्षमायाना बिज्यायेमाल धका इमानं धयाहल थुका।

थ्व खँ न्यना आचार्य आजु थथुवरं धाल- "हे पंछि छ सुखः। गुम्ह खः। छ जुल, छलिया जुयागुला ? छं थःगु रुपं धर लपा क्वहां वया जिगु वज्र लित बियेमाल।" धका आज्ञा जुस्येंलि थ्व इमा पंछि साक्षात श्री महालक्ष्मी रुप धरलपा क्वहां वया श्री भगवान यात नमस्कार याना आचार्य थथुवर श्री चक्रेश्वर आजु यागु ल्हाते वज्र लः ल्हानाबिल। थ्व बेलस आचार्य थथुवर आजुं थ्वसपोल श्री महालक्ष्मी देवी उगुलि थासं च्वनेमाल धका थापना याना तयाव बिल। अननं हिरण्य नाम छुं नं भौचायात लिना हःगु थानस द्वहांवंगु द्वंस श्री भगवान प्रतिमा बिज्याक जुल। उगु बेलसं निसें क्वाथ बाहालयात हिर ण्ययागु नाम तया हिरण्यवर्ण महाविहार धायेगु नामकरण यात जुल। थौं कन्हे यंपि विहार धायेगु तना वन।

मयूरवर्ण नीलथु बृषदेवता साधन यागु

अनंलि लिपा थथुवर आचार्य जुं पशुपति मन्दिरे तये यंकूगु मयूरवर्ण नीलथुचा रत्नमय बृषदेवता साधनयाना च्वंबले-पशुपति थानसं मयूरवर्ण नीलथु रत्नमय बृषदेवता दनावना चाहुला जुजुं चछि बितेयाना इतिलन्ये थ्यंकः वन। व मयूरवर्ण रत्नमय बृषदेवता द्वहंचा बुद्ध भगवानया बृषजन्म यागु सिद्ध जुया च्वन। व द्वहंचा इतिलन्ये सिद्ध जूगु धका श्री भगवान बुद्धं उपोषध देवपुत्रयात कना बिज्यागु जुल।

*व बृषदेवता रत्नमय नीलथु द्वहंचा इतिलन्ये थ्यंक वगु दिन आश्विन शुक्लया पूर्णिमा, अश्विनी नक्षत्र, आदित्यवार हर्षण योग संक्रान्ति सँल्हु थुलि न्यागु योग परे जूगु जुयाच्वन। धइगु उल्लेख जूगु दु। थुगु योग परे जुइबले अहोरात्र ब्रत च्वने। आपालं पुण्य लाभ जुइगु, सुखावती बास मिले जुइगु अहोरात्र ब्रत जुल।

थुलि मयूरवर्ण नीलथु रत्नमय बृषदेवता द्वहंचा इतिलन्ये थ्यंगु साधनकर्ता चक्रेश्वर आजु थथुवर आचार्य यागु कीर्ति

* वृषजातके उकुन्हुहे जन्म जूगु व दीपंकर बुद्धं प्राण जजल्प मन्त्र प्रयोग यागु नं उकुन्हु हे खः।

समेत च्वयातःगु हस्तलिखित संकलनयाना तयागु जुल । हस्तलिखित कुलमान वज्राचार्य आजुयागु खः । थुकी क्वाथ बाहाः द्वहंया न्ह्योने समीपे च्वंगु बाहायात यंपि बाहाल यंपि विहार धइगु थथुवर आचार्यं उल्लेख याना वंगु धइगु च्वया तःगु जुया च्वन। थुकी यागु मापौ शुक्रराज वज्राचार्य याके दु, धइगु न्यनागु खः । योगाम्बर आगमे ओता तले दुसा खँ जूगु थुकी मच्वया ।

भगवान बुद्ध नेपाले बिज्यागु वंशावली

वंशावली कथं किराँती राजा ६ पुस्ता लिपा कलिगत १७४१ बर्ष थ्यं बले तःधिकम्ह हिरण्य नाम मूषक छुं हीरायागु थ्यें थीगु मिखा व हीराथ्यें जागु वादुम्ह म्हासुस्ये च्वंम्ह हिरण्य धयाम्ह छुं छम्ह कुम्भेश्वरे स्नान याना वया क्वाथदोंस च्वंम्ह दशपारमिता वज्रसत्व भगवान दर्शन याना हानं नमस्कार याना क्वाथ दोंस द्वहां वंगु सकलसिनं खन । सकलसिनं गुजाम्ह छुं छम्ह वया द्वहां वन सो सो धका हाला च्वन । उबले भगवान बुद्ध शाक्यमुनि नेपाले बिज्याइगु संकेत क्यन । अजागु बखते श्री शाक्यमुनि भगवान बुद्धं थन नेपाले बिज्याइगु अवश्य खः धइगु आकाशवाणी घोषणा शब्द वया च्वन । अथे आकाशवाणी शब्द वोगुलिं सकलसिनं भगवान बुद्ध शाक्यमुनि थन नेपाले बिज्याइगु जुल धका हाला जुल । थथे हाला जूगु श्रावण महिना

(गुंला) बले जुया च्वन। थथे हाला जूगु शब्द जेतवन महाविहारे बिज्याना च्वंम्ह भगवान बुद्धं थःगु दिव्य श्रोत दिव्य न्हाय्पनं तागुलिं गम्भीर रुपं न्यना ध्यान दृष्टिं स्वया बिज्यात। उगु बखते वसपोल शाक्यमुनि भगवान बुद्ध नेपाले बिज्यायेगु विषये स्वयम्भू भगवान दर्शनया वनेगु धका सकल सभा लोकयात कना बिज्यात। सभालोके च्वंपिं सकलसिनं जिपिं नं वये धका धयाच्वन।

श्रावण शुक्ल अष्टमी कुन्हु भगवान बुद्ध शाक्यमुनि जेतवन महाविहारं दना सकल भिक्षुगण बोधिसत्वगणपिं मुंका स्वयम्भू भगवान दर्शनयायेत नेपाल स्वया गमनयाना बिज्यात। स्वयम्भू भगवान दर्शन यायेत गमनयाना बिज्याबले आपालं देवतापिसं आकाशमार्ग स्वाँ वर्षा याना च्वन। ब्रम्हा, महेश्वर, नारायण, इन्द्र, सरस्वती, लक्ष्मी, अग्नि देवता, वायुदेवता तथा सकल देवतापिसं बुद्ध नाम कया स्वागत सत्कार याना ताय् आख्यो अभीर स्वाँ ह्वला वयाच्वन। मानो लुम्बिनी सिन्दूर जात्रा जूगु थ्यें शोभायमान जुयाच्वन।

वसपोल भगवान बुद्ध शाक्यमुनि नेपाल स्वयम्भू स्थाने थ्यंका स्वयम्भू भगवानयात पूजायाना बिज्यात। अथेहे आनन्द भिक्षु शारिपुत्र मौद्गल्यायण सकल भिक्षुगणपिसं नं स्वयम्भू भगवान यात भक्तिपूर्वकं पूजायाना च्वन। स्वयम्भू भगवानयात स्वचा चाहुला नमस्कार यानाच्वन।

अनंलि छगू खुला स्थाने च्वना वसपोल भगवान बुद्धं सकलयात स्वया वृहत स्ययम्भू पुराण द्वादशतीर्थ, अष्टवैतराग तीर्थ उत्पन्न जूगु महात्म्य मैत्रेय बोधिसत्वयात स्वया आज्ञा जुया बिज्यात। हानं शान्ति पुरे च्वंम्ह गुरु शान्तिकराचार्ययागु महिमा नं कना बिज्यात।

अनंलि हानं आर्य अवलोकितेश्वर करुणामय कामुनि क्षेत्रंनिसें हया थन ललितपट्टने जात्रा जुइगु दँय् छको बैशाख महिना दिने रथ दयेका जात्रा याइगु सकलसिनं भक्तितया पूजा याना च्वनिगु वर्णनयाना धर्मोपदेश बिया बिज्यात। वसपोल आर्यअवलोकितेश्वर बोधिसत्व सकल प्राणीया कारुणिक आपालं करुणा दुम्ह अन्न बढे याना सकलयात प्रतिपाल याना च्वंम्ह थःगु मिखा हे पतिमयास्ये सकलयात सुदृष्टिं स्वया उद्धारयाना च्वनीम्ह करुणामय खः धका वर्णनयाना धर्मोपदेश बिया बिज्यागु गुण कारण्ड ब्यूहे बाँलाक हे कना तःगु न्यने कने योग्य जू। वसपोल करुणामययात पूजायाना च्वनेगु आपालं पुण्य लाभ जुइगु खः। दुर्गतिं तरे जुया सुखावती बास जुइ धका आपालं वर्णनयाना तःगु दु।

थुलि स्वयम्भू पुराण महात्म्य कने धुंका वसपोल भगवान बुद्ध स्वयम्भू स्थानं दना गुह्येश्वरी शान्ततीर्थे बिज्याना खगानना देवी नैरात्मा भगवती गुह्येश्वरी दर्शनयाना स्तोत्रयाना बिज्यात। स्तोत्र स्वयम्भू पुराणे कना तःगु दु। स्तोत्रया अर्थ थथे खः। भो

माता छलपोल सकल प्राणीया मां जुया बिज्याम्ह खः । सकल बुद्धया नं मां जुया बिज्याना च्वंम्ह खः । छलपोल मां यागु सुदृष्टिं जित बुद्ध पद लाभ जुइका बिज्यात । जिं सकल प्राणीया उपरे तपस्या याना बुद्धपद लाभ जूगु छलपोल मां यागु कृपा करुणा दृष्टिं खः । छलपोलयात दर्शन यायेगु अवसर लाभ जूगु खः । जिगु बोधिचित्त छलपोल नैरात्मा जुया बिज्यागु दु । इत्यादि वर्णनयाना स्तोत्र याना बिज्यागु खः ।

अनंलि छगू स्थाने आरामकया फेतुना सकल यात फेतुका श्री मञ्जुश्री बोधिसत्वं दशमी पूजायाना पंचामृत तया वज्रोदक धइगु नारिकेलोदक पात्रे तया पूजायाना प्रसादकया सकलयात प्रसाद बिया दशमी पूजा चलेयाना वंगु नैरात्मा गुह्येश्वरी दशमी पूजाया प्रशंसा कना बिज्यात । दशमी पूजायागु पुण्य आपालं दु धइगु बुद्धोपदेश कना तःगु दु । स्वयम्भू पुराणे मद्य मांस तया दशमी पूजा यागु खने मदु ।

अनंलि गुह्येश्वरी स्थानं निसें गमन जुया ललितपट्टन नगरया दीपावती नगरे गुइतया प्रसन्नशील महा विहारे बिज्याना पूर्वकाले दीपंकर तथागत भगवान बुद्धं सर्वानन्द जुजुं दानयागु धर्मोपदेश बिया बिज्यात । सर्वानन्द राजा जिगु हे जन्म खः धइगु जातक नं कना बिज्यात । दीपंकर भगवान बुद्ध थन दीपावती नगरे थ्व सिमाया क्वे उत्पन्न जुया पलेस्वांया हः न्हयूफोले पलाछिना बिज्यागु स्थान थन खः धका वंगल सिमा

क्यना बिज्यात। थ्व वंगलसिमाया स्थान यात पद्मवन धाइगु दीपंकर अवतरण जूगु स्थान धका चिं तया बिज्यात। अनंलि किंशुक वने ज्ञानाकर कपि -माक) जुया मेपिं माकपिन्त उद्धार याना च्वंगु नं जातक यागु खँ कना व ज्ञानाकर धयाम्ह जिहे खः धइगु नं जातक कना बिज्यात।

अनंलि दीपावती नगरे च्वना धर्मोपदेश बिये धुंका दना बिज्याना क्वाथबाहाले क्वाथ द्वंस सोवने धका गमन जुया बिज्याबले हिरण्य नाम म्हासुम्ह छुं छम्ह वया वसपोल भगवान बुद्धयात पालि भोपुया नमस्कार याना ल्यू ल्यू वया च्वन। क्वाथ द्वंस थ्यंबले हिरण्य धयाम्ह छुं भगवान बुद्धयात स्वया "थन क्वाथ द्वंस छलपोल विराजमान जुया बिज्याहुँ" धका संकेत बिल। क्वाथ द्वंस दुहांवन। थन संकेत ब्यूगु वसपोल भगवान बुद्धं सीका क्वाथ द्वंया द्योने आसनयाना विराजमान जुया बिज्यात। अजाबले आनन्द भिक्षु शारिपुत्र भिक्षु मौद्गल्यायन भिक्षु मेपिं सकल आश्चर्य जुया स्वया च्वन।

उगु बखते भगवान बुद्धं शारिपुत्र मौद्गल्यायन जवे खवे तया आज्ञा जुया बिज्यात। थन भविष्ये स्वीनिता लक्षणं पूर्ण जुइक बुद्धमूर्ति निर्माण याना थन क्वाथ द्वंस स्थापना याना तइ। सकलसिनं जिगु मूर्तियात पूजायाना च्वनी। थ्व थनयागु नाम हिरण्यवर्ण महाविहार जुइ। थौं जिं थन क्वाथ द्वंस जिगु तेज लीन जुयेका बिये। थथे आज्ञा जुया वसपोल भगवान बुद्धं

पंचरश्मि प्रकट याना क्वाथ द्वंस तेज प्रवेश जुयेका बिज्यात। थुजागु प्रभाव श्रावण -गुंला) या दिने जूगु खः। वसपोल भगवान बुद्ध चछि बिते याना ध्यानयाना बिज्यात। नसंचा ईले सुथे जूबले शारिपुत्र मौद्गल्यायन बुद्धया जवे खवे च्वना च्वामोलं गायेका षट्पारमिता गाथा ब्वना बुद्धपूजा याना बिज्यात। अजाबले सकल बोधिसत्वपिं नापं सकल देव पुत्रपिसं नं बुद्ध पुजा याना शोभायमान जुइक गाथा स्तोत्र ब्वना च्वन। सकल बोधिसत्व देवपुत्रपिं थः थःगु भुवने आकाशकार्गं लिहां वन।

अनंलि वसपोल भगवान बुद्धं थःगु बृषजन्म जातकया द्वहंचा छम्ह सिद्ध जुया च्वंगु नीलथु रत्नमय बृषदेवता थन योगाम्बर स्थाने च्वना च्वंगु दु धका क्यना थ्व जिगु हे लक्षण खः। थ्व नीलथु रत्नमय द्वहंचा दीपंकर बुद्धं प्राण जजल्प मन्त्रं प्रतिष्ठा याना तःगु खः। थ्व नीलथु मयूर वर्ण रत्नमय बृषदेवता भविष्ये थन इतिलन्ये स्थापना जुया प्रसिद्ध जुइ। जिगु सुदृष्टि दया च्वनी। दीपंखा धइगु मेला लगेजुइ। तःधंगु अहोरात्र ब्रत चलेयाना उत्सव माने याना च्वनी। उत्सवयापिन्त जिं सुदृष्टिं स्वया च्वने। असंख्य पुण्य लाभ जुया लिपा जिथ्यें बुद्ध जुइगु बुद्धकार्ययाना संसारं तरे जुइ। धइगु बुद्धं भविष्यवाणी याना बिज्यात। **दीपंखाया अर्थ थथे कना तःगु दु-**

खात् (आकाशात्) दीपं स्वरुपं प्राण जजल्पेन सिद्धो भवतीति दीपंखा प्रसिद्ध इत्यर्थः।

अर्थात् खात् आकाशमार्गं निसें दीपं मतस्वरुप जुया रत्नमय नीदथु प्रकट जुया प्राण जजल्प मन्त्रं सिद्ध जूगु निम्तिं दीपंखा धइगु प्रसिद्ध जूगु खः धइगु भावार्थ क्यना तःगु दु।

ख शब्द पंचमीया एक वचन खात् - खस्मात् जूगु खः। शब्द रुप थथे क्यना तःगु दु। खया अर्थ आकाश।

पंचमी एक वचन - द्वि वचन - बहुवचन

खात् - खस्मात् - खाभ्यां - खेभ्यः। इत्यादि। ख शब्द क शब्द थ्यें धका ज्ञानं सीका कायेमाःगु कना तःगु दु।

अनंलि वसपोल भगवान बुद्धं क्वाथबाहालं दना नमोबुद्ध नमुरा स्थाने बिज्याये धका गमनयाना बिज्यात। अजागु बखते वसपोल भगवान बुद्धयागु ऋद्धिया प्रभावं स्वर्गे च्वंम्ह देवराज इन्द्र सीका सकल देवपुत्र नाप स्वर्गंनिसें क्वहां वल। अथे हे देवदैत्य यक्षराक्षस किन्नर गन्धर्व महोरग नागराज ब्रम्हा विष्णु महेश्वर सप्तऋषि अपसरागण फुक मर्त्यलोके वया थः थःगु रुप धारणयाना यले बिज्याम्ह शाक्यमुनि बुद्धया ल्यू ल्यू वंगु जुल। ल्यू ल्यू वंपिं इपिं फुकसिनं चिराग मत ज्वना दीपयात्रा याना वोगु सकलसिनं खन। चैत्य चिभा चाहुला लिपा च्वे आकाशे थाहां वंगु जुल।

थुगु घटना यल देया सकलसिनं खँगुलिं थ्वहे अनुसार यले च्वंपिसंनं "आः भीसंनं थथे दीपयात्रा याना मतया वनेगु चलय् याये धका मतया वनेगु चलन जूगु धइगु विश्वास दु।

थौंकन्हे मतया वनेगुयात मत्या वनेगु धाइगु चलन जुल ।

वसपोल भगवान बुद्ध शाक्यमुनि नमोबुद्ध स्थाने थ्यंका बिज्यात। अन महासत्व राजकुमार यागु अस्थि धातु पूर्ण जुया च्वंगु कया मचाबूम्ह व्याधिनी सीत्यंम्ह धुं यात करुणा तया महासत्व राजकुमारं थःगु ला ध्यना नकूगु जातकयागु महात्म्य सकल शिष्यपिन्त कना बिज्यात। उम्ह महासत्वयागु अस्थिधातु गर्भे तया महारथ जुजुं चैत्य दयेका तःगु थ्व खः धका वसपोल शाक्यमुनि बुद्धं आज्ञा जुया बिज्यात। थ्व अस्थिधातु जिगु हे खः। जि थन थ्यंक वया अस्थिधातु क्यना बियागु खः । थुगु प्रकारं धर्मोदेश बिये धुंका वसपोल भगवान बुद्ध सकल अर्हत जुया च्वंपिं शिष्य नाप ऋद्धि पराक्रम क्यना आकाश मार्ग वना जेतवन महाविहारे थ्यंका बिज्यात ।

वसपोल भगवान बुद्ध शाक्यमुनि नेपाल बिज्यागु समये नेपालया जुजु जित्यदास्ति राजा किरांति जुजु जुया च्वन । भगवान बुद्ध नेपाले बिज्यागु थ्व प्रमाण कना तःगु दु–

यस्मिन् काले च नेपाले तथागत समागमात् ।
तस्मिन् काले च तत्रैव अत्यर्थ मंगलं भवेत् ॥

गुगु बखते तथागत नेपाले बिज्यात। उगु बखते निसें थन नेपाले तःधंगु हे मंगल जुया च्वन ।

थन नेपाले न्हय्म्ह तथागतपिं बिज्याये धुंकूगु पुराण कना तःगु दु। स्वयम्भू भगवान नेपाले बिज्याना च्वंगु स्वयम्भू

पुराण स्थापित जुया च्वंगु दु । न्हयूम्ह तथागतपिसं महायान कना बिज्यागु वन । उकीं महायान बुद्ध धर्म प्राचीन कालंनिसेंयागु शुद्ध प्रमाण जुल ।

वंशावली कथं क्वाथ दोंया न्ह्योनेसं यंपि विहार (यंपि बाहाल) जुया च्वंगु बखते चूडाकर्म याइगु चलन जुया च्वंगु दु । उकीं यंपि बाहाल यंपि विहार संघ नामकरण जुयाच्वंगु यात लिपा हिरण्यवर्ण महाविहार धइगु नामकरण जुल । न्हापायागु यंपि विहार (यंपिबाहाल) संघयात थौं कन्हे यंबासं धइगु जुया च्वन । अथे हे क्वाथ द्वं जुयाच्वंगु बखते भगवान बुद्ध बिज्यागुलिं क्वाथ बाहाः धाइगु जुल । बुद्धयात थौं कन्हे क्वाबा आजु धाइगु जुल । न्हापायागु नां क्वाथ बाहाःयात थौं कन्हे क्वाबाहाः धाइगु चलन जुयाच्वन । क्वाबाहाः आजुपिसं पूजायाइबले पुनिगु वस्त्रयात क्वाथ वस्त्र धायगु नं खः । यंपि विहारया अर्थ दु यंया अर्थ मन्त्र खः । पिया अर्थ प्यंग्व धागु खः । यंकार पि (४) युक्त विहार यंपि विहार धयातल ।

हानं मेगु वंशावली कथं नवकृति महाविहार न्हूबाहाः सर्व देवालय स्वरुप चैत्य बिम्बाकार निर्माण याना तःगु थ्व विहारे श्री शाक्यमुनि मूर्ति ३ वर्ष तये धुंका लिपा क्वाबाहालस मध्ये पुलांगु स्वयम्भू चैत्य स्थापना यानातःगु स्थाने हीराया मिखा व हीराथ्यें जागु वा दुम्ह म्हासुस्ये च्वंम्ह हिरण्य नाम मूषक छुं छम्ह कुम्भेश्वरं निसें कोण्ट कोण्ट धका हाला वया

भौयात लिनाहया च्वन । सकलसिनं खंगु जुया स्वया च्वच्वं क्वाथबाहाया दुने द्वंस द्वाहांवना अन्तर्धान जुल । उगुबखते भास्कर देव वर्मा थकू जुजुं न्हापा न्याखा चोके तयातम्ह शाक्यमुनि मूर्ति थना हया न्हूबाहाले तयात:गु लिपा ३ वर्ष दयेधुंका वसपोल शाक्यमुनि मूर्ति "जित थना यंका क्वाथ द्वंस तया ब्यू" धका भास्कर देव वर्मा थकु जुजुयात स्वप्ने धया बिज्यागु लुमंका न्हूबाहाल नवकृति महाविहारं थना हया धूमधामं जात्रायाना थथुवर आचार्य आजु तान्त्रिक चक्रेश्वर नाय:जुं पंचसूत्र तक्यंका वज्र थतिना साला हया क्वाथ द्वंस बिज्याकल। अनंलि हिरण्यवर्ण विहार धका नामकरण याना छेँ सत: गुम्बा दयेका विहार निर्माण याना बिल । अनंलि चूडाकर्म यायेगु प्रचलन अनुसार गुठी दयेकल ।

अनंलि लिपा थकू जुजु भास्कर देव वर्मा राज्य त्यागयाना बुद्ध शरणे च्वने धका चूडाकर्म याना भिक्षु जुया क्वाथ स बिज्याका तम्ह शाक्यमुनि बुद्धयात न्हिथं सेवायाना सुथे त्यलं दना षट्पारमिता गाथा ब्वना नामसंगीति नं ब्वना बुद्ध सेवा याना च्वन । हिरण्य नाम छुं यात बुद्धयागु प्रभावं प्रकट जुया वोगु बाँलागु लक्षण ख: धका क्वाथ बाहायात हिरण्यवर्ण महाविहार धका प्रचार याना उबले सकलयात उपदेश बिया बुद्धयान चर्ययाना च्वन । अन्तिम काले थकू जुजु भास्कर देव भिक्षु स्वर्गारोहण जुल । धइगु वंशावली कना त:गु दु ।

वंशावली कथं म्हासुम्ह हिरण्य छुं कुम्भेश्वरे स्नानयाना कोण्ट कोण्ट धका हाला वइगुलिं कुम्भेश्वर तीर्थयात कोण्टी पुखु -तीर्थ) धइगु नामकरण जूगुलिं थौं तकनं कोण्टी धाइगु चलन जुल धइगु वंशावलीस उल्लेख जुया च्वन।

आलोक हितिया वंशावली

थ्व यलया तान्त्रिक वज्राचार्य छम्हेसिनं नागराजायात मिखास्याागु रोग लायेका ब्यूगुया सिलपौ नागं ब्यूगु ल्वहंचा च्याफिया हिति जूगुयात आलोक हिति धाइगु वंशावलीस उल्लेख जूगु दु।

नेपालभाषा नेवा आखलं च्वयातःगु तामापत्रे उल्लेखित पुलांगु नेवाभाषां नेवा आखलं च्वयातःगु थथे खः –

ॐ नमः श्री वरुण नागराजाय। जलदावर्ण सुधमंतिकं शंकाशं अष्टकुल नागराजाधिपं। द्विभुजल जोलामाणिक राधाय महामाणिक धावे नमाम्यहम्॥ श्रेयोऽस्तु शुभ द्वादस १२ सप्त दिन ७ इहकाले इह बखते जलवृष्टि मजुयाव सागर समुद्रस सुत। लँख शून्य जुल धका थ्व माघशुक्ले शुनयमास पुन्ही रातघटी रातया घरि २७ ब्रेलास श्रवतसिद्धि गुरु श्री वज्राचार्य तुन्हुदेवजु नं पुरश्चरण समपूर्ण रातदिन ९२ थ्व जप ध्यान पुण्य नं जल लखँ जपप्रति जुस्यें धरति नं जलवृष्टि जुस्यें॥ सत्व बुजन जस्त (सत्व प्राणी समस्त) रक्षा उद्धार जुल।

श्रेयोऽस्तु सम्वत ४३५ फागुन शुक्ल अष्टमी श्रवणा नक्षत्र ईन्द्रयोग वृहस्पतिवार दिन घटी ३ वि ३५ मध्य बेला घटी १५ बि ५ स पुन बेला घटी ३९ वि ८ थ्वते लगन ब्येलास थ्व लँख जलधारा हायकं थार्पना याङा दिन जुल। दानपति ईखाछेँ आलक्व वंतागृह श्री वज्राचार्य वैद्य तुन्हु देवजु भाज्या -भार्या) ईन्द्र लक्ष्मी ॥ द्वितीया भाज्या ॥भार्या ॥ जयलक्ष्मी - पुत्र फोकु देवजु, पुत्री थिलीचा घृष्मछिं उनपति जुयाव-थुपि सकल समुह नं जुयाव । क्लय क्लय साहाकलयह थ्व ते थ्वते सहायनं इलिथ्यें चुंथिल याये निरन्तर नं आलको क्येब। शुद्ध भूमि लोव ९ गू थ्व लखँ जल धारा महापद्म नागराजा धर्माधातु भगारक-धर्म धातु भट्टारक) ईतियाङ प्रतिथा दशकर्म याङा दिन जुल ॥ ॥ वरवन्धन बुशाधन न्यायेचके माल । महापर्वकाले जीर्ण जुये बेलस ल्होन्ये माल । ल्होन्ये बेलस थ्व शंख नाभि मण्डलस समस्त म्येध शिला छत्र धाये ३ शं तोकपुस्ये तयागु शोधन लोहंत पोलाव सोयेमतेव न्ह्याः ॥ फोहर जु धालसा मनुष्यया मस्तक पुण्य म्वालावि हीनजुथ्यें जुयिव खँ न्हाः ॥थुतिया निमित्तनं चतुर्दिगस विदिगस क्षत्रपाल देवपनि लोक ॥ ग्व ख्योख नाग ॥ महासुख नाग ॥ सिंघ मुख नाग ॥ व्याघ्रद मुख नाग ॥ मृग मुख नाग ॥ गजमुख नाग ॥ भुजंग मुख नाग ॥ भुजंग महाविक्ष ॥ भुजंखाल नाग ॥ ॥ महालक्ष्मी ॥ श्री विघ्नान्तक ॥ समस्त काली ॥ उग्रचण्डी ॥ विद्याचण्डी ॥ डाकिनी ॥ जक्ष ॥ थुलि

देवता साधन यास्ये तया ॥ थ्व शुद्धभूमीस मूलमार्ग नं चाकल उयेका तया ॥ भित्रस कस्ततुल जुसा तूर्ण मलमुत छगु यातकि थुति गलि लँस दयेकं थ्व भूमिस वये मतेव ॥ अंग भ्योंग भंगफोद याये मतेव ॥ शरीरयात दुख जुइगु तालं दुर्गन्ध नवोगु आलको हितिस फोहर याये मतेव ॥ थुलि समस्त याकेनं बिन्ति याङ ॥ थ्व भूमि समस्त शोधन जुलसा सदा सर्वदानं कोटि ३ महाकोटि वर्ष नं स्थिर जुयेफव न्हाः ॥थुति शुद्ध चित्तता यातसा थुलि जल थितायस थ्व लँखया मोहनस वलसंचमं चोन्ये ॥ (बलाना चोनि) ॥ दशलोक कोप जुस्यें अंग भंग जुइक यातसा पंचमहा पातक लावथ्यें जुयिव जुलो । ॥ शुभम् ॥ थ्व सुक्षत्र आलको हिति जुव ॥ धर्मधातु शिलापत्र स्पस्ति कल्याण जथादिष्ट नं तथा लिखितं शुभमस्तु सदवदा कल्याणसिद्धिं भूयात् ॥ शुभम् ॥

नागबाहाया हिति : यल आनन्द बाहाया गुर्जु भाजु छम्हेसिनं नाग साधन यागु यले नागबाहाले हितिया न्ह्योने फलेचा दयेका बालसुकी नाग मिजंम्ह व अन क्वसं चिकि धंगु फलेचाय् मिसाम्ह बालसुकी नागया कला नाग १ स्थापना जूगु अद्यापि दनि ॥ थुकथं च्वया तःगु जुलो ॥ म्येगु लिखित भों कुचा कुचा जुया आखल सी मदुगु जुलो ॥ नेपाल सम्वत ४३५ फागुन शुक्ल अष्टमी श्रवणा नक्षत्र ऐन्द्र योग वृहस्पतिवार नागबाहा इतिलन्य हिति जलधारा हायकुगु आखल भतीचा

सियदूगु टिप्पणी याना तःगु खव ॥ श्रवतसिद्धि गुरु तान्त्रिक वज्राचार्ययागु कीर्ति जुलो ॥

आलोक हिति -आलको हितिया) वंशावली लिखित अनुसार आनन्द बाहाले दुने तइगु ग्वसा जूगुयात तान्त्रिक आचार्यया कलाम्हेसिनं ल्वहं च्यापि छैं तया तःगु कया आलको क्यव पाखे वांछवया ब्यूगु कारणं आलको क्यबे हिति जूवंगु जुलो ॥ आलोक हिति धाइगु यात आलको हिति भाषां धाइगु जुल ॥

क्वाबाहाल यले यंपि बाहाल धइगु यंकार मन्त्र पि (प्यंग्व) आखलं युक्तगु बाहाल धका उल्लेख जूगुलिं यंपि बाहाल धइगु नामकरण यानातःगु उल्लेख जूगु दु। यंपि बाहाल संघ यात यंबा सं धका थौं कन्हे धया च्वन।

क्वाथ बाहाले हिरण्यवर्ण महाविहारे बुद्धमूर्ति तयह्ःम्ह पिंगला रानी

कलिगत वर्ष १९८० थ्यंबले भारत देश पश्चिचम दिशाया माडवार देशया सुदत्त धयाम्ह जुजुया विवाहिता पिंगला महारानी ३२ लक्षण दुम्ह सुन्दरी शान्त स्वभाव धर्मात्मा बुद्धभक्ति जुया च्वन। पिंगला महारानीया पुत्र पुत्री सन्तान मदुगु दुःख छगू दु। सन्तानया कारणे सुदत्त जुजुं मेम्ह मयूजु बिमला देवी

विवाह यात। दछि लिपा बिमला देवी पाखें काय् बुल। बिमला देवी यागु बुखँ न्यना सुदत्त जुजुं पिंगला रानीयात बहिष्कार याना पिछ्वया बिल।

बुद्धमूर्ति निर्माण

पिंगला रानी आपालं सहनशीले च्वना पिने मेगु छँ च्वना जीव रक्षा याना च्वन। बौद्ध विद्वान गुरुपिंगु उपदेश न्यना निर्वाण जुया बिज्याम्ह शाक्यमुनि बुद्धमूर्ति दयेके बिया बुद्ध गुणानुशंसा लुमंका बुद्धमूर्ति स्थापना याना बुद्धभक्त जुया च्वन। छन्हु दिने बुद्धमूर्ति यागु ख्वा:स्वया थुगु कथं प्रार्थना यात -

"भो भगवान जित सुदृष्टिं स्वया बिज्याहुँ। जित त:धंगु दु:ख जुल। जित भातं पितना बिल। जि छलपोलया शरणे च्वनागु दु। छलपोल स्वीनिता लक्षणं पूर्णम्ह ८० ब्यंजनं पूर्णम्ह ख:। छलपोल करुणाधारी, कारुणिक भगवान जि शरण वया च्वना।"

थथे प्रार्थना याबले बुद्धमूर्तिं न्ववाना बिज्यात। "थ्व बुद्धमूर्तियाके स्वीनिता लक्षण चय्गु ब्यंजनं पूर्णम्ह मखु। थ्व बुद्धमूर्तियाके तेज मदु। थ्व बुद्धमूर्ति गमन जुइमफु। थ्व बुद्धमूर्तिं धर्मोपदेश बियेमफु। थ्व बुद्धमूर्ति म्हासुगु वर्ण मखु। थ्व बुद्धमूर्तिया शिष्यपिं मदु। थ्व बुद्धमूर्ति तपधारी मखु। थ्व बुद्धमूर्ति मारजित मखु। थव बुद्धमूर्तियाके पीपु वामदु। थ्व

बुद्धमूर्तियाके बोधिज्ञान मदु। थ्व बुद्धमूर्ति मायादेवीं लुम्बिनी जन्मयाम्ह मखु। थ्व बुद्धमूर्ति लुम्बिनी जन्म जूम्ह नं मखु। जिथ्येंजाम्ह हानं मेम्ह धातुमूर्ति दयेका ब्यू। जिं छन्त सुदृष्टिं स्वया च्वने। छन्त सुदृष्टिं स्वया च्वनीम्ह निर्वाण जुइ धुंकुम्ह शाक्यमुनि बुद्ध खः। मेम्ह छम्ह बुद्धमूर्ति दयेका लछिंलाम्ह बुद्धमूर्ति ललितापुरे यंका स्थापना याना ब्यू।

थुकथं बुद्धं न्वंवाना आज्ञा जुया बिज्यागु न्यना आश्चर्य जुया तथाऽस्तु धका प्रणामयाना शिल्पकारपिं सःता माको ज्याला बिया बुद्धमूर्ति दयेके बिल। कलिगत वर्ष १९८२ थ्यंबले अनंलिपा हानं मेम्ह बुद्धमूर्ति दयेके बिया स्वम्ह बुद्धमूर्ति तयार याना स्वम्ह भ्वलाकं तया स्थापना याना बुद्धभक्त जुयाच्वन। न्हापां दयेकूम्ह दथुइ तयाबिल। दोश्रो निम्ह दयेकूम्ह जवे व तेश्रो स्वम्ह दयेकूम्ह बुद्धमूर्ति खवेतया स्थापना याना नित्यपूजा भक्तियाना च्वन। अनंलि दछि लिपा स्वर्गया त्रायत्रिंशा भुवने च्वंपिं देवपुत्रपिं प्यम्ह मनुष्य रुपकया दथुइ च्वंम्ह बुद्धमूर्ति कुबिया स्वर्गे यंका बिल। चीन देशं मनूतवया जवे च्वंम्ह बुद्धमूर्ति छम्ह चीने यंका बिल। अनं लिपा बुद्धं बचन बिया बिज्यागु अनुसार खवे च्वंम्ह बुद्धमूर्ति छम्ह कुबिका थः नापं वना नेपालया ललितापुरे हया बिल। ललितापुरे हगु बुद्धमूर्ति न्वंवाम्ह जुयाच्वन।

उगु बखते नेपाल ललितापुरया जुजु भास्कर देव वर्मा

जुयाच्वन। जुजु भास्करदेव वर्मा बुद्धमूर्ति कुबिया हगु सीका सल्लाह बिया न्हापां न्हूबाहाले स्थापना याना पिंगला रानीयात बसोबास बिया आनन्द जुइका बिल। उगुबखते नवकृति महाविहार धका निर्माण यात।

अनंलि हानं छुं दँ लिपा पिंगला रानीयात स्वप्ने बुद्धं न्वंवाना बिज्यात। जित थन तयेमते। मेथाय् तये यंकी। थथे स्वप्ने धया बिज्यागुलिं जुजु भास्कर देव वर्मायाके सल्लाह कया न्याखाचोके यंका भास्कर वर्ण महाविहार धका नामकरण याना बुद्धमूर्ति स्थापना यात। अनंलि हानं दछि लिपा जुजु भास्कर देव वर्मा व पिंगला देवीयात नं बुद्धं स्वप्ने आज्ञा जुया बिज्यात - नागराजा छजो दुगु स्थाने इतिलन्ये बुद्धमूर्ति तया ब्यू। स्वप्नेथुकथं आज्ञा जूगु अनुसार इतिलन्ये बुद्धमूर्ति स्थापना यानाबिल।

अनंलि हानं छुं दिन लिपा पिंगला रानीयात बुद्धं स्वप्ने आज्ञा जुया बिज्यात। नवकृति महाविहारे बाँलाक दयेका अनहे तयेयंकी धका स्वप्ने आज्ञा जुया बिज्यागु अनुसार नवकृति महाविहारे बुद्धमूर्तिसथापना याना सर्वदेवालय चैत्य बिम्बाकार निर्माण याना छेँ दना बाँलाक विहार दयेका बुद्धमूर्ति स्थापना याना बिल। छचाखेरं सतः गुम्बा दयेका च्वनेगु बसोबास क्वथा दयेका धर्मशाला निर्माण याना नवकृति महाविहार दयेका चूडाकर्म यायेगु थिति दयेका नं चैत्य स्थापना याना शोभायमान जुइका पिंगला रानी अनसन्तुं च्वना न्हिथं बुद्ध पूजा यानाच्वन।

स्वदँतक नवकृति महाविहारे -न्हूबाहाले) तया लिपा हानं ललितापुर नाम थासं तुयुम्ह भौयात म्हासुम्ह हिरण्य नाम छुं लिनाहया इतिलन्ये चाहुला वया क्वाथ द्वं दुने द्वहां वना खने मदया वंगु स्थाने तया ब्यू धका बुद्धं पिंगला रानीयात स्वप्ने आज्ञा जूबले बुद्धयागु आज्ञा अनुसार नवकृति महाविहारे स्थापना याना तःगु बुद्धमूर्ति थना हया जात्रायाना ताय् अभीर ह्वला स्वांमाला तया दशपारमिता चक्रेश्वर आजु थथुवरवज्राचार्य पंचसूत्रं तःक्यंका वज्रथतिना सालाहया क्वाथ द्वंस बिज्याकल। बुद्धं स्वप्ने आज्ञा जूगु अनुसार क्वाथ द्वंस बुद्धमूर्ति स्थापना याना हिरण्य नाम छुं यागु नामकया हिरण्यवर्ण महाविहार नामकरण याना बुद्धमूर्ति स्थापना याना बिल। धइगु वंशावली उल्लेख जूगु दु। क्वाथ बाहाले क्वाथ द्वंस बुद्धमूर्ति स्थापना जूगु दिन क्वाथबाहाः क्वाथ द्वंया दुने शिलापत्र दु धइगु नं वंशावलीस उल्लेख जूगु दु।

पिंगला रानी गुह्येश्वरी दर्शनया वंगु

पिंगलारानी नवकृति महाविहारे -न्हूबाहाले) बसोबास याना सुथे त्यलं दना क्वाथ बाहाले बुद्धपूजा याये धुंका गुह्येश्वरी माँ दर्शनयावने धका गुह्येश्वरी माँ लुमंका शान्ततीर्थे गुह्येश्वरी दर्शन यावन। हे गुह्येश्वरी माँ जि शरण वया धका निराहार याना ध्यान याना च्वन। छन्हु दिने गुह्येश्वरी माँ नं पिंगला

रानीयात दर्शन बिया आज्ञा जुया बिज्यात- हे रानी छंगु मनोरथ पूर्ण जुइ। धन्दा कायेमते। छ चाबहीली च्वना मय्‌जु बाहाल दयेका बसोबास याना च्वं। न्हिथं थनवया जिगु कज्जल (अजः) मिखाय्‌ उला जित सेवा याना च्वं। छं पतिदेव जुजु सुदत्तं छन्त नापलावइ। छन्त पासा च्वनीम्ह जिं छ्वया हये। थुलि धया गुह्येश्वरी अन्तर्धान जुया बिज्यात। गुह्येश्वरी माँ नं आज्ञा जुया बिज्यागु न्यना चाबहीली च्वंना बसोबास याना च्वनेगु बाहाल दयेका पिंगला बाहाल नामकरण याना बसोबास याना च्वन।* न्हिथं गुह्येश्वरी स्थाने वया पूजा व ध्यानयाना कज्जल मिखाय्‌ अजः उला पिंगला बाहाले बसोबास याना दिन बितेयाना दुःख मन याना च्वन। गुह्येश्वरी माँ नं कुमारी मचा छम्ह छ्वया हया पासा (सखी) तया मन शान्त जुइका बिल। अथे जुंजुं पिगला रानी न्हापा स्वया नं सुन्दरी जुया च्वन। सुन्दरी पिंगला रानी कुमारी छम्ह ब्वना गुह्येश्वरी माँ पूजायाना पिंगला विहारे च्वं वनीगु दिन बिते जुया च्वन।

छन्हु दिने कुमारी मचा छम्ह व पिंगला रानी गुह्येश्वरी स्थाने वने धका लैं वंबले छगू घटना जुइत्यंबले पिंगला रानी गुह्येश्वरी माँ स्मरण याये मात्रं लोहशिला कुमारी व श्वेत विनायक गणेश प्रकट जुया घटना शान्त जुयावन। थौं तक नं अन लें श्वेत गणेश छम्ह मूर्ति जुयाच्वंगु दु। लोहशिला

* पिंगला बाहालयात पि बाहाल धका नं वंशावली कना तःगु जुया च्वन।

कुमारी छम्ह नं सिद्ध जुया च्वंगु दु धइगु वंशावली कनात:गु दु ।

दिन बिते जुं जुं पिंगला रानीयागु धर्म व्रत पुण्यं माडवार देशया जुजु सुदत्तया मन चंचल जुया पिंगला रानी लुमंस्ये वया नेपाल थ्यंक वल । पिगला रानी गुह्येश्वरी माँया थाय् शरण वन जुइमा धका लुमंका गुह्येश्वरी स्थाने वंबले शान्ततीर्थ लिक्क गुह्येश्वरी माँया न्ह्योने सुन्दरी पिंगला रानी खन । ताउति स्वया च्वन । पिंगला रानी थ्वहे जुइमा । न्हापा स्वयानं अतिहे सुन्दरी जुया च्वन । लिक्क वना स्वबले पिंगला रानीं थ: पतिदेव जुजु सुदत्त म्हसीका प्रणाम याना न्हापा अपमान यागु दु:ख लुमंका न्वंमवास्ये गुह्येश्वरी माँयात लुमंका मन्दिरे लिक्क च्वंवन । गुह्येश्वरी पूजायाना ताउति नं भाजियाना च्वन ।

पिंगला रानी उद्धार

अनंलि दना वया पिंगला रानीं छचों क्वछुना गुह्येश्वरी मन्दिर चाहुला च्वन । जुजु सुदत्तं “अहो पिंगला रानी न्हापा स्वयानं गुलि बाँलानाच्वन । कजजल मिखाय् उलातगु दु । गुह्येश्वरी माँ नं रक्षा याना तगुलिं मन आनन्द जुल जुइ । आ जि खना तंम्वल जुइ” धका स्वया च्वन ।

अनंलि न्ह्योनेवना धाल – पिंगला रानी । जिं छन्त कावयागु खः । क्षमाया । तंम्वये मते । छं धाथ्ये च्वनेगु जुल । भिगु देशे वनेनु ।

थथे धाबले पासा वया च्वंपिं शिलाकुमारी, कुमारी मचा देवीपिसं पिंगला रानीयात पना जिमिसं बिया छ्वेमखु । छ सुख ? थन वये मते । तापाक हुँ । धया न्वाना च्वन ।

जुजु सुदत्तं धाल - थ्व जिम्ह पिंगला रानी खः । देवीपिसं धाल - छ फट्टाहा मिजं, अथे धाये ज्यूला ? धका बोबिया च्वन ।

जुजु सुदत्तयात मन अन्यौल जुल । अहो जिम्ह पिंगला रानी न्हापा अथे बाँमलाम्ह आ गुलि बाँलाना च्वन धका त्वलं स्वयाच्वन । पिंगलारानीं निम्ह देवीपिन्त धाल - जि पिंगला रानी खः, माँ गुह्येश्वरी धकापुकार याना च्वन । अनंलि हानं मेम्ह देवी छम्ह वया "थ्व पिंगला रानी व मिजं सुदत्त जुजुया विवाहिता रानी खः तोता छ्वया ब्यू । जुजु सुदत्तं पिंगला रानी कावोम्ह खः । धका जुजुयात सम्मान याना आछिपिं मिले जुया थःगु देशे लिहां हुँ, धका पिंगला रानी जुजु सुदत्तया न्ह्योने तया बिल ।

पिंगला रानीं सुदत्तयागु पालि भोपुया निम्ह नापं पिंगला विहारे च्वंवन । अनंलि राजा रानी मिले जुया न्हिथं गुह्येश्वरी माँयात पूजायाना लछि तक च्वन । छन्हु दिने गुह्येश्वरी माँ नं निम्ह सुदत्त जुजु पिंगला रानीयात दर्शन बिया बिज्यात । अले

थथे आज्ञा जुया बिज्यात - छिपिं निम्ह मिले जुया च्वं, आनन्द जुइक थ:गु देशे लिहां हुँ । छिमित कल्याण जुइमा धका आशिर्वाद बिया अन्तर्धान जुया बिज्यात । पिंगला रानी उद्धार जूगु थुकथं कना त:गु दु ।

अनंलि पिंगला रानी जुजु सुदत्त निम्ह क्वाबाहाले यले वना भगवान बुद्ध दर्शन याना निम्हं थ:गु देशे लिहां वन । धइगु वंशावली उल्लेख जूगु बिक्रम सम्वत् १८०१ साले इतिहासकारं मेगु वंशावली स्वया उद्धरण याना त:गु मणिमयरत्न माला वंशावलीयागु अंश थुकी पिदनागु जुल । उम्ह पिंगला रानी उद्धार जूगु जुल ॥

तामापत्रे लिखित वंशावली

यल आनन्दबाहा: ईखाछेँया तान्त्रिक गुर्जु भाजुं नागयात नेत्र रोग लायेका ब्यूगु अन च्वंगु तामापत्रस लिखित थुकथं ख:–

ॐ नम: श्री वरुण नागराजाय ॥ नागजनया नागराजा ॥ तुहुजनं पुरणयाना ॥ इतिलन्यया फलेस पुरश्वरण च्वना साधन याना त:गु ॥ ताडपत्र स्यना वना न्हापायागु स्वया थुकी च्वया तया ॥ नेपाल सम्वत् ८८७ फाल्गुणया अष्टमी खुन्हु थ्व नाग ३ सोतो दयाव स्यन । थ्व बेलस यल देया जान्ने धाक्व मनुतस्यें ओषधीयात । ओषधी मजिल । ईखाछेँया धंजु नं यान्हु (यागु) समस्तलेपु नेत्र रोग लायेकाव बिल । लेपु प्रसन्नयाङ ।

नागराजाया लेपु रोग लायेकाव जुल । नागराजाया नेत्ररोग वासयाना लायेका ब्यूम्ह धंजु तान्त्रिक गुर्जु भाजु जुल ॥ शुभम् ॥ तामापत्र लिखितम् ॥

नागमण्डलया दिशा विदिशाय् नागराजगण

पूर्वे	- अनन्त नागराज	- नीलवर्ण वचुम्ह
दक्षिणे	- पद्म नागराज	- श्वेतवर्ण तुयुम्ह
पश्चिमे	- तक्षक नागराज	- रक्तवर्ण ह्याउँम्ह
उत्तरे	- बासुकी नागराज	- श्वेतवर्ण तुयुम्ह
अग्नेय कोणे	- शंखपाल नागराज	- रक्तवर्ण ह्याउँम्ह
नैऋत्य कोणे	- कर्कोटक नागराज	- कृष्णवर्ण वाउँम्ह
वायुब्य कोणे	- कुलिक नागराज	- कुंकुमवर्ण सियुम्ह
ईशान कोणे	- महापद्म नागराज	- शंखथ्यें तुयुम्ह
मध्ये दथुइ मुख्य नायः जूम्ह	- वरुण नागराज	- श्वेतवर्ण तुयुम्ह

ललितपुर नाम जूगु

ललितपुर निर्माण । ललितपत्तन देश दयेकूम्ह जुजु

नेपाल देवपट्टन दरवारे च्वना राज्य शासन चले याना च्वंम्ह वीर देव जुजुया पर्याये दरवारे लहिना तम्ह पशुयात घाँय् नकेत घाँसि जुयाच्वंम्ह किसान ज्यापु कुष्ठ रोगी जुया च्वंम्ह छम्ह अन ललित बने वना घाँय् लः वंबले छन्हु दिने लः त्वने

प्यास चाया कुण्ड बुंगाचाय् वना लः त्वं वन। लः त्वना थाहां वोबले कुष्ठ रोग मदया म्ह शान्त जुया शरीर बाँलाना वल। हानं म्हे लखँ सिला मोल्हुबले म्हे सिचुस्ये च्वना न्हापास्वयानं म्ह बाँलाना वोगु खना आश्चर्य जुया च्वन। अहो आश्चर्य जिगु म्हे कुष्ठ रोग जूगु मदयावन। म्हयात आनन्द जुल। जिगु म्ह निर्मल जुया च्वन। थ्व कुण्ड यागु लः वास हे जुया च्वन। आ जि छैँ वना सकल यात कंवने धका थःगु नोल काःवंबले नोल लिकाये मफया सिद्ध जुया च्वन।

छम्ह कुष्ठ रोगी किसान ज्यापु घाँसि यात कुण्ड यागु लः त्वना रोग शान्त जुया म्ह बाँलाना वोगु समाचार जुजु वीर देवं सीकल। अनंलि वीर देव जुजु व घाँसि ज्यापु यात सःता थथे धाल – हे मित्र छ म्हिगतकनं कुष्ठ रोगी जूम्ह याकनं गथे शान्त जुल। छंगु म्ह सापहे बाँलाना च्वन। स्वीनिता लक्षण दुम्हथ्यें सुन्दर शरीर जुया च्वन। छं छु ज्यायाना छंगु म्ह बाँलाना वोगु। छंगु म्ह निर्मल जुइक लक्षणं युक्त जुया च्वन। छं सत्य नं धाये माल। छन्त मित्र धाये।

जुजु वीर देवं थथे धाबले ज्यापु किसानं धाल–महाराज ! म्हिगः च्वे पाखे बागमती पारी ललितवने वना घाँय् लः वना बले जित लः त्वनेगु प्यास लगे जुल। लः त्वनेत लः मावनाबले जिं घाँय् कुबीगु नोल अनहे त्वःता बुईचां त्वःपुया लः त्वनेगु माःवना, छगू कुण्ड बुंगाचाय् लः बुलुबुलु थाहां वया च्वन। व

लः कया त्वना, म्ह लखँ सिला बिया। जित सिचुस्ये च्वना वल। जिगु म्हे घोथागु कुष्ठ रोग शान्त जुया जिगु म्ह निर्मल जुया वगु खना आश्चर्य जुल। अले नोल काये धका वना बले नोल लिकाय् मजीक सिद्ध जुल। महाराज जिं कुण्डे च्वंगु लः त्वना मात्रं जिगु शरीर निर्मल जूगु खः। थथे धका घाँसिं बिन्ति याबले जुजु वीर देव यात आश्चर्य जुया धाल – धन्य खः। व ललित बनया कुण्ड तीर्थ हे जुइ। छं ललित बन यागु कुण्डया लः त्वना नं म्हसिला छंगु शरीर निर्मल जुल। आ छंगु नाम ललित धाये। छं जित ललित बनयागु कुण्ड क्यना ब्यू। नोल सिद्ध जूगु थाय् गन। नापं वने, क्यना ब्यू धका जुजु वीर देव व ज्यापु किसान निम्ह ललित बने वना सोवन। व ज्यापु किसानं जुजु वीर देवयात ललित बनयागु कुण्ड क्यना बिल। नोल सिद्ध जूगु थाय् नं क्यना बिल। जुजु वीर देवं खना हर्ष जुया। थनया कुण्ड तीर्थ हे खः। थ्वयात सतः दयेका बियेमाल धका कुतःयात।

दरवारे वना ललित कुण्ड क्यना ब्यूम्ह ज्यापु किसान यात ललित धका नाम छुना मन्त्री पद बिया आपालं खर्च ज्वना दां कया ललित बने वना कुण्डया न्ह्योने सतल दयेका, वनेगु लँ बाँलाका बिल। चौबीस तत्व दुगु लक्षण दया च्वंगु ललितपट्टन धका चौबीस तोल दयेका ललितपुर नगर यायेगु धका चौबीस हजार तोलयात ललितापुर ललितपट्टन धइगु

नामकरण यानाबिल। थननिसें २४ हजार तोल यात ललितापुर ललितपट्टन जुल धका जुजु वीर देवं घोषणा याना नायुखिं च्वेकल। अनंलि जुजु वीर देव थःगु दरवारे वना चिन्तना याना च्वन। जुजु वीर देवं थ्व कुण्ड यागु नाम छु धका सीकेगु धका विचार याना च्वंबले भुसुक्क न्ह्यो वयेकल। जुजु वीरदेवयात महादेव सर्वेश्वरं स्वप्ने दर्शन बिया थथे धाल– हे राजन् थ्व तीर्थयागु नाम गौरी कुण्ड खः। थ्व कुण्डया आग्नेय भाग खः। च्याकु हाकगु जिगु सर्वेश्वर शिव लिंग खः। थ्व कुण्ड आग्नेयांश जिगु शिव लिंग निसें २० हात उत्तरे नाग व दक्षिणे नागदह तीर्थ दु। व गोठाला यागु नोल सिद्ध जूगु जिगु कामेश्वर खः। छ थनं निसें श्री पंचाकार याना पाँच थुम दयेका ललितपट्टन नाम तया २४ तोल शहर दयेके माल। छ थन ललितपट्टने दर वार दयेका च्वं। छन्त जिं उद्धार याना बिये। थथे धका सर्वेश्वर महादेवं जुजु वीरदेवयात स्वप्न क्यन। उबले वीर देव जुजुं व कुण्ड तीर्थ निसें ललितपट्टन ललितापुर नगर धका २४ हजार तोलयात ललितापुर शहर याना ललितपट्टने दरवार दयेका थः परिवारपिं मुना ललितापुर बसोबास याना च्वन। व जुजु वीर देवं सर्वेश्वर कुण्ड गौरी कुण्ड नामकरण याना शिवलिंग बाँलाक दयेका स्थापना याना बिल। उम्ह वीरदेव जुजुया ज्येष्ठपुत्र गुणकाम देवयात भक्तपुरे तया जुजु पद बिया भक्तपुर या राजा घोषण याना बिल। भक्तपुरया जुजु गुणकाम देवं

भक्तपुरे शासक जुया राज्य संचालन याना च्वन।

वीर देव जुजु ललितापुरे गद्दी च्वना राज्य संचालन यागु कलिगत वर्ष ३४०४ जूगु जुल। उबले निसें ललितपुर शहर निर्माण जुया तोलपतिकं गणेशमूर्ति नं स्थापना जुया बाहाः बही विहार नं निर्माण जुया घऩा बस्ति जुया वयाच्वन।

गौरी कुण्ड शंखमोले अद्यापितकं दनि।

व जुजु वीरदेवं आपालं सत्तल दयेका धारा निर्माण याना पूर्वे बालकुमारी, दक्षिणे थतिखेल महालक्ष्मी, यप्पा वैष्णवी न्यखुहो, पश्चिमे रुद्राणी, बायब्ये इन्द्राणी, उत्तरे बाराही धन्वन्तरी नारायण। शिकबहिली चामुण्डा आदि देव देवी स्थाने सत्तल पुखु स्थापना याना देश बाँलाका बिल धइगु वीर देवयागु कीर्ति वंशावली उल्लेख जूगु दु।

गुणकाम देव जुजुयागु कीर्ति बौद्ध धर्मे प्रजापिन्त कल्याण याना वंगु स्वयम्भू पुराणे बुद्धं प्रशंसा याना बिज्यागु दु। गुणकामदेव जुजुया पुत्र नरेन्द्र देव जुजु जूबले यें देया बन्धुदत्त वज्राचार्य, यल देया कृषक स्वम्ह कामरुप क्षत्र थ्यंक वना अन अवतरण जुया बिज्याम्ह आर्य अवलोकितेश्वर नेपाले बिज्याकां बुंगद्यो जात्रा चलेयाना वंगु नं वंशावली कना तःगु दु। बुंगद्यो नं प्राणीपिन्त प्रतिपाल याना च्वंगु खः। वंशावली कथं कामरुप क्षेत्र धयागु दक्षिण पश्चिमया दोसांधे लागु कर्कोटक नागदहं न्हदया सिथं वनेमागु शिलानदी पार तरे याना वनेगु कापोतल

पर्वतया च्वे सुवर्णापुर यात कामरुप क्षेत्र योगाम्बर पीठ धाइगु कनातःगु दु । अनयात आसाम क्षेत्र धागु मदु । गुलिसिनं आसाम क्षेत्र धया च्वंगु पायूछि मजू । थ्व सत्य खः । छाय् धासा वज्रयान दृष्टिं कापोतल पर्वत कामरुप क्षेत्रयोगाम्बर पीठ नेपालया दुनेसं लागु म्हयूपीया सःतिगु लंखः । पुरुषार्थ सिद्धि दुम्ह वज्राचार्यं जक न्ह्योने हे खना च्वनी धइगु तन्त्रे कनातःगु दु । थ्व प्रमाणित जुया च्वंगु दु । थुकी शंका यायेम्वाल ।

भक्तपुर नाम जूगु

वंशावली कथं नेपाल सम्वत् ५२८ भाद्र शुक्ल उत्तराषाढा नक्षत्र सोमवारया दिने तःसकं उत्पात जुया भूमिकम्प जुल । देशया छेँ दकों दुना वना मैदान थ्यें जुया च्वन । प्राणी मनू जीव जन्तु आपालं सित । च्वे क्वे यागु नगर इगल त्यागल आदि फुक मैदान थ्यें जुल । उगु बखते श्यामसिंह जुजु जुया च्वन श्यामसिंहया पुत्री छम्ह जक दु । काय्मचा मदुगुलिं दक्षिण देशया क्षत्रि राजकुमार जयभद्र मल्लयात थः म्ह्याय् कन्यादान बिया विवाह याना लिपा श्यामसिंह जुजुं थःगु गद्दी तया जिलाजं जयभद्र मल्लयात राज्याभिषेक बिया भक्तपुरया राजा शासक याना बिल । श्यामसिंह तयोवन वन । उगु बखते जयभद्र मल्ल जुजु जूबले दूर्गादेवी भगवती सेवायाना च्वन । छन्हु दिने जयभद्र चाह्यू वंबले अन्न लें वां छ्वया तःगु

मुनाहया लखंसिला थःम्हं जाथुया नगुलिं अन्न पूर्णा लक्ष्मीं आशिर्वाद बिया अन्नया राश अपो बढे जुया भक्तपुर धइगु नाम प्रख्यात जुल। जयभद्रं १५ वर्ष तक राज्य भोग यात। अनंलि जयभद्र जुजुया लिपा नागमल्ल, जय मल्ल नागेन्द्र मल्ल, उग्रमल्ल, अशोक मल्लपिसं क्रमशः भक्तपुरे राज्ययाना वन।

उम्ह अशोक मल्लं ललितापुरे वया क्वाथ छेँया बालकुमारी सेवायाना ललितापुर बिजय याना ललितापुरे राज्यभोग यात। अशोक मल्लया निम्ह रानी दु। छम्ह ठकुरानी। मेम्ह नेवारनी। ठकुरानी पाखें दुम्ह जयस्थिति मल्ल युवराज जुया च्वन। नेवारनी पाखें दुम्ह काय्‌मचा निम्ह। चौतरिया जुया च्वन। अशोक मल्लं ललितापुरे राज्ययाना आपालं बौद्ध विहार निर्माण याना धर्म कृति तयाच्वन। कुम्भेश्वरे देवालय मदुगुलिं २ तला छाना थप याना च्वे गजूर तया देगः दयेकल। पुखु निर्माण यात। पुखुलि धाराया नापं ल्वहं यागु नारायण दयेका ल्वहंया धारा स्थापना यात। गणेश मूर्ति, शीतला, बासुकी नाग, गौरी, बसाहा, कीर्तिमुख, आगम देवता मूर्ति स्थापना यात। हानं तःकइ वइगु अनेक उपद्रव रोग दैवी प्रकोप शान्त यायेत उन्मन्त भैरवया तःधिकम्ह मूर्ति प्रतिष्ठायाना साक्षातं जगे जुइगु रुपं स्थापना याना बिल। नेपाल सम्वत् ५१२ साले निर्माण यागु भैरवया स्थाने शिला पत्रे च्वया तःगु दु।

कुम्भेश्वरया पिने न्ह्योने धारा निर्माण याना बिल । थौंया अद्यापितकं धारां लःहाया च्वंगु दु ।

अशोक मल्लया राजकुमार पुत्र जयस्थिति मल्ल बनेपुर (बनेपा) या जुजु याना भक्तपुरया शासक समेत जुया राज्य भोग याना च्वन । अशोक मल्ल ललितापुरे १९ वर्ष तक राज्यभोग याना आपालं धर्मकृति तया वन ।

दौबाहाल निर्माण जूगु

अशोक मल्ल जुजुं ललितापुरे आपालं धर्मकृति तया बौद्ध विहार दयेके धुंका निम्ह रानीपिसं नं ललितापुरया द्वौबाहाल धका विहार निर्माण याना बिल । द्वौ बाहाल यात थौं कन्हे दौबाहाल धाइगु जुया च्वन । हानं अनंलिसें च्यासल तोले चिकं बही विहार दयेका अनया गुठी दयेका वंगु दु । धइगु शिलापत्रे च्वया तःगु दु धका वंशावली कना तःगु दु । निम्ह रानीपिसं दयेकूगु बाहाल जुया द्वौबाहाल नामकरण याना तःगु वंशावली उल्लेख जुया च्वन ।

अशोक मल्ल जुजु स्वर्गावास जूबले ठकुरानी सतीवन । वया काय् जयस्थिति मल्ल ललितपुरया जुजु शासक जुया च्वन । जयस्थिति मल्ल जुजु जूबले न्हापां शासन स्थिति ब:मला । लिपा गुरुपिंगु उपदेश न्यना धर्मचित्त उत्पति जुया देवालय जीर्णोद्धार याना गोकर्णेश्वर मन्दिर नं जीर्णोद्धार याना

धर्मकृति स्थापना याना वन। जयस्थिति मल्ल लिपा वया काय् यक्ष मल्ल २० वर्ष दुबले अबुयागु राजगद्दीं च्वना राजाभिषेक लाभ जुल। यक्षमल्लया स्वम्ह काय् छम्ह म्ह्याय् दु।

जेठाम्ह काय् रायमल्लयात भक्तपुरया शासक यात। माहिलाम्ह काय् रण मल्लयात बनेपा (बनेपुर) व कान्छाम्ह काय् रत्न मल्ल यात कान्तिपुरया शासक जुजुयाना छ्वया बिल। म्ह्याय् धर्मवतीयात ललितपुरया राज्ये अधिकार बिया च्वन। अबुम्ह यक्षमल्लया शेष लिपा इमिसं थः थःगु राज्य चलेयाना च्वन। थुकीया मेगु बाखँ "नेपालको इतिहास" पुस्तकय् कना तःगु दु।

किरांति शासक दमन यागु

नेपाल यले किरांति राज्यकाले न्याखाचूकया कुलापाद वज्राचार्य छम्ह हिरण्यवर्ण महाविहारया थापा आजु जूबले किरांति राजां जनतायात आपालं दुःख बियाच्वन। उगु बखते चण्ड महारोषण तन्त्र मन्त्रं प्रयोग याना मनग्याका ख्याना छ्वयेगु कोशीष याना किरांति शासक यागु अन्याय शान्त जुया च्वन। धइगु वंशावली कनातःगु दु।

वंशावली कथं कलिगत वर्ष ८७० थ्यंबले गोपाल वंशया जुजु भुवन सिंहया पर्याये पूर्वदिशांनिसें किरांतित वया आक्रमणयाना नेपाले गोपालवंश शासक यात परासतयाना

नेपाले न्हापांयाम्ह किरांति जुजु यलंबर जुल। अनंलिपा क्रमशः पंवि। धस्कं। वलच। हूजि। हुमति। जित्य दास्ति। कलिंजो। आदि नी न्यागु पुस्ताया जुजु जुया वन धइगु वंशावली कनातःगु दु। किरांतिपिंके बुद्ध धर्मे आस्था मदु। प्रमादी स्वभाव धागु दु। पटुको थुपिं किरांति जुजु जुया वन धयातल। किरांति जुजु अन्तिम पटुको धयाम्ह जूबले जनता यात तःसकं दुःख बिया च्वन। किसान ज्यापुपिसं वाकुबियाहगु लुटेयाना कया अन्न मनकूस्ये दुःख बिया च्वंबले टंगल चुकबाहाया श्री चक्र महाविहारे च्वंम्ह तान्त्रिक वज्राचार्य कुलदत्त आजुं (हिरण्यवर्ण महाविहारया थापा आजुं) जनतायात दुःख बिया च्वंम्ह किरांति जुजु पटुको व वया सैनिक त पितना छ्वयेत राजनीति खेल याना च्वन। क्वालखुया प्यकालं दथुइ गाम्हुया दुने क्वहांवना जप ध्यान याना पुरश्चरण च्वना तःधिकपिं हा अरिंगाल प्रकट याना दुष्ट पटुकया किरांति सिपाहीं द्वारपाल पिन्त न्याका परलोक छ्वया बिल। अनंलि छम्ह बाकी दुम्ह किरांति शासक पटुक यात अरि गाल हां न्याये धका वं बले किरांति पटुक छम्ह सुला गांन्यया बिस्यु वं वं गोकर्णे वना सुलाच्वन। गोकर्ण बागमती तीरे गुप्तेश्वर महादेव मन्दिरे शरण वंगु थ्यें सुलाच्वन। अजागु बखते नेपाल ललितपुरया शासकत दमन जुल धइगु पश्चिमदिशाया सोमवंशी जुजु निमिषंकर वर्मा सीका नेपाले वया गोदावरी च्वना नेपाले जुजु जुइगु ताकतुना सुलाच्वंपिं

किरांति सेनापिन्त ख्याना लिना छ्वत । सुलाच्वंपिं किरांति सेनात बिस्युं वना पूर्वदिशायाकिरांति गामे वना च्वंवन । नेपाले किरांति शासन अन्त जुस्येंलि नेपाले सोमवंशी निमिषांकर राजा जुया गोदावरी दरवार दयेका नेपाले राज्य शासन संचालनयाना च्वन ।

किरांतिपिसं नेपाले ११९८ वर्ष तक राज्यभोगयाना वन धइगु वंशावली उल्लेख याना तःगु दु ।

नेपाले सोमवंशी निमिषांकर राजा जुया किरांतिपिंगु गस्तिफुक यात नं परास्त याना हानं गोकर्णे वना पुलांगु दरवार स्यंगु मर्मत जीर्णोद्धार याना बाँलाका छन्हु निंन्हु छुं दिन तक गोकर्ण दरवारे च्वना अनया जनतायात पीरमर्का जूगु सुधार याना नेपालया राज्य संचालन सुरु याना च्वन । सोमवंशी निमिषांकर नेपालया जुजु जुया पशुपतिनाथयागु चतुर्मुखी लिंगेश्वर निर्माण याना स्थापना याना बिल । बिशाल नगर यात नं बस्ति बाँलाका बिल । व निमिषांकर जुजु जूबले छम्ह सिद्ध साधु यागु स्मरण पत्र, सोथा, झोली, तुंवा दक्षिण गोदावरी नदी चुइक हया च्वंगु माल कया सुरक्षा याना तल । उबले निसें गोदावरी झिंनिदे छको मेला लगे जुइगु थिति जुल ।

हानं सोमवंशी निमिषांकर जुजुं गोदावरी दरवार दयेका बाँलाक राज्य व्यवस्था संचालन याना ४० वर्ष तक राज्य याना अन्तिमकाले स्वर्गारोहण जुल । निमिषांकरया सुपुत्र मताक्ष

राजकुमार बौयागु राजगद्दी च्वना मताक्ष राजा घोषणा यात। मताक्ष राजां नेपालयात रक्षा जुइगु राज्य शासन चलेयाना प्रजापिन्त सुख कल्याण जुइगु व्यवस्था मिलेयात । मताक्ष राजा ६१ वर्ष तक च्वन। अनंलि वया काय् काकवर्मा राजगद्दी च्वन। काक वर्मा वर्ष ७६ तक राज्य याना च्वन। अनं वया काय् पशु प्रपेक्ष देव बौयागु राजगद्दी च्वना नेपालया राजा जुल। व ८६ वर्ष तक च्वन। पशुप्रपेक्ष देव वर्मा जुजु जूबले पशुपति नाथयागु लिंगाकार देवालय स्यंगु जीर्णोद्धार याना लुँ यागु गजूर चूडामणि तया मन्दिर दयेका बिल। गौशाला वनेगु लँ बाँलाका बिल। हानं गुह्येश्वरी वनेगु लँ दयेका बाँलाका बिल। उम्ह पशुप्रपेक्ष देव वर्माया लिपा वया काय् भास्कर देव वर्मा जुजु जुल। भास्कर देव वर्मा आपालंधर्मात्मा सूरवीर न्याय विज्ञ प्रजापालक जुया च्वन। आपालं लुँ मुंका पशुपति स्थाने लुँयागु ढोका दयेका सुवर्णपुर धका नामकरण यात। हिरण्यवर्ण महाविहारे सतः गुम्बा आदि दयेका व्यवस्था मिलेयाना वन। न्याखाचूक न्यागू विहार दयेका न्याखाचूक यात भास्कर देव वर्ण महाविहार नामकरण थौं तकनं जुया च्वंगु दु। भास्कर देव वर्मायागु कीर्ति आपालं दु। भास्कर देव वर्मा लिपा भिक्षु जुया त्याग याना वन। ८८ वर्ष तक जीवित जुल॥ धइगु वंशावली उल्लेख जूगु दु।

वन्देजु ग्राम, वडेगां दयेकूगु

कलिगत वर्ष २५८० थ्यंबले प्यंग्व बौद्ध चैत्य मदुनिबले उगु ईले शिवदेव जुजु नित्य वज्रयोगिनी सेवायाना च्वन। छन्हु दिने व शिव देव जुजु यात वज्रयोगिनीं दर्शन बिया थथे आज्ञा जुल।

हे राजन जि वन्दे द्यो जुया च्वनागु आपालं दत। थ्व ल्वंते जिगु तेज दुबिका वन्देद्यो धाय्का च्वना बले सकलसिनं पूजा यात। पिंगला रानीं–मय्जु बाहाल धइगु देश दयेकूबले थन पिंगला रानी च्वना च्वंगु खः। उबले धर्मदत्त जुजु जूबले शतरुद्र पर्वतं निसें थन तक देश दयेका वंगु खः। आ छं जिगु थन हे थासे मन्दिर दयेका ब्यू। थ्व स्थाने जिगु रमणीय स्थान जुइ। थन च्वंगु जिगु सामग्री फुक मन्दिरे दुने तया देगः दयेका ब्यू। जिगु नाम धनदा द्यो धका प्रचार या। थन गुलिसिनं धँदों द्यो धाइ। थन चैत्य छग्व दयेका देश दयेके माल।

थथे धया आज्ञा जूबले शिव देव जुजुं छलपोल माँ यागु आज्ञा अनुसार जिं देगः दयेका बिये धाल। शिवदेव जुजुं धँदों ल्वहं द्योया स्थाने बौद्ध चैत्य देगः दयेका बिल। उबले निसें बौद्ध धँदों वन्देद्यो च्वंगु देश धइगु प्रचार यात। हानं व शिवदेव जुजुं विचार याना च्वन। थन नेपाले देवतापिं चाहुला च्वंगु जुइ धका अनुमान याना सीका काल। प्यंग स्थाने बौद्ध मूर्ति चैत्य दयेके धका गोदावरी च्वना पंचबुद्ध तया वन्देजु गामे (वडे गामे) चैत्य छग्व दयेका वन्देजु ग्राम वडेगां (बाडा गाउँ) देश

दयेका देश निर्माण यात। थ्व दिन निसें नेपाले प्यंगु स्थाने बौद्ध चैत्य मूर्ति दयेका तःगु थुकथं जुल। स्वयम्भू स्थाने छग्व चैत्य, खास्ती स्थाने छग्व चैत्य, धनदा धंदों स्थाने छग्व चैत्य, वन्देजु ग्राम बडेगां धइगु स्थाने छग्व चैत्य समेत याना प्यंग्व चैत्य प्यंगू स्थाने बौद्ध देगः दयेका वंगु जुल।

स्वयम्भू स्थाने छग्व चैत्य दयेका तःगु मेगु बौद्ध चैत्य शिव देव जुजुयागु कृति खः धयगु शिलापत्रे च्वया तःगु दु धका वंशावली कना तःगु दु। थौंया अद्यापि तकं दनि प्यंग्व चैत्य स्थिर जुया च्वंगु दु। धनदा द्यो धइगु धंदों स्थाने वज्रयोगिनी मन्दिरे न्ह्योने चैत्य छग्व दनि धइगु वंशावली च्वया तःगु दु।

च्वे कनागु धनदा द्यो धंदों धइगु स्थान लुइकेत अनुसन्धान याना स्वयेमागु जुया च्वन। तर मय्जु बाहाले च्वंगु खः धइगु अनुमान जूगु दु। कलिगत २२९४ वर्षे वालार्चन देव जुजुं वन्देजु ग्रामे १ चैत्य निर्माण याना वंगु उल्लेख जूगु दु। वालार्चन देव संस्कारित महाविहार धइगु नामकरण जुल।

कान्तिपुर निर्माण जूगु

कलिगत वर्ष ३८३२ थ्यंबले वालार्चन देव जुजुया ज्येष्ठ पुत्र गुणदेव जुजुं राज्य याना च्वन। उगु बखते गुणदेव जुजुं महालक्ष्मी यात सेवा याना च्वन। उम्ह गुण देव जुजु द्यना च्वंबले महालक्ष्मीं स्वप्ने आज्ञा जुया बिज्यात।

"हे राजन छं थन देश छगू दयेकि । न्हापा पूर्वकाले नेमुनि ऋषिं मुनीश्वर महादेव स्थापना यानावंगु स्थान बागमती व विष्णुमती संगम जूगु मध्ये कान्तेश्वर च्वना च्वंगु स्थान खः । थ्व स्थाने इन्द्र वरुण कुवेर आदि देवतापिं वया लोकेश्वर नाप लाना अनेक पुराण महात्म्य न्यना च्वंवइगु स्थान खः । थ्व तःसकं उत्तम जूगु स्थान खः । थ्व स्थानंनिसें कान्तिपुर धइगु नां तया देवीया खड्गयागु आकार याना देश दयेका कान्तिपुर धका प्रचार या । अनंलि थन मनूत बस्ति दयेका च्वंवइ । थन छगू स्थाने कोथा दयेकि, श्मशाननं स्थापना याना ब्यू । जि अन च्वना च्वने" धका आज्ञा जुल । वालार्जुन देवयात वालार्चन देव धाइगु नं कनातःगु दु ।

गुणदेव जुजु न्ह्यलं चाबले आश्चर्य जुया महालक्ष्मीयात प्रणामयाना स्नान सिधेका महालक्ष्मी पूजायाना "छलपोलं आज्ञा जुया बिज्यागु कथं जिं देश दयेका बिये । मन्दिर दयेके । छलपोल माँ विराजमान जुया बिज्याहुँ" धका प्रार्थना यात । अनंलि गुणदेव जुजु हर्ष जुया स्वप्ने महालक्ष्मीं आज्ञा जूगु कथं देश दयेकेगु ज्या यात । थ्व देश रक्षा यायेत श्मशान दयेका यथाक्रमं देश निर्माण यायेत लँ दयेका पूर्वदिशाया बनेपुर-बनेपाया चण्डेश्वरी साधन याना हया देशया पूर्वपट्टि नीलपीठया कालीदेवी हया लुमधि धइगु नाम तया स्थापना यात । थ्वहे क्रमं पश्चिमपट्टि विष्णुमतीया तीरे कंकेश्वरी मन्दिर तया

रक्तकाली भगवती स्थापना याना साक्षात भगवती महालक्ष्मी बासयाना बिज्यात। अनहे न्ह्योने श्मशान भैरव च्वना श्मशान नं स्थापना जुल। थौं तकनं स्थिर जुया च्वन। थुलि ज्या याये सिधेका कान्तिपुर देश जुल धका सकभनं प्रचार याना कान्तिपुर धइगु नामकरण जुल।

मखन तोले च्वंम्ह ब्राम्हणया म्ह्याय् छम्ह आकाशे ब्वया वना च्वनीम्ह तारा योगिनी नाप मिलेजुया बिजयेश्वरी मन्दिर स्थापना याना छेँ दयेका विहार दयेकल। अजागु बखते बिजयेश्वरी विद्याधरी योगिनी अन मन्दिरे दुने च्वना बिज्यात। बिजयेश्वरी वज्रयोगिनी मन्दिर धइगु प्रचार जुया अन श्मशान भैरव नं च्वना कर्णद्वीप श्मशान धइगु नाम जुया देश निर्माण जुल। व कर्णद्वीप श्मशाने श्मशान भैरव सिद्धा, नागराज, भूत, पंछी, वेताल आदि छचाखेरं बास याना च्वंगु दु धइगु योगिनी संचार तन्त्रे कना तःगु थ्यें जुया च्वन। बिजयेश्वरी वज्रयोगिनी यात थुगु कथं स्तोत्र याना तःगु दु। याकनं बुद्धत्व सिद्धि लाभ जुइका बीम्ह बिजयेश्वरी खः।

कलाऽकलाप संयुक्ते श्मशानाष्ट निवासिनीम्।
बुद्धनाटरसैर्युक्ते नमस्ते वज्रयोगिनीम्॥

थुकीया भावार्थ – चन्द्रमायागु तेज मण्डल १६ भाग यात छगू कला, अकलाप धाइ। गुकथं धाःसा शुक्लपक्षया प्रतिपदांनिसें पूर्णिमा तकयात छगू चन्द्रबिम्ब कला व कृष्णपक्षया

प्रतिपदांनिसें औंसी तकयात छगू अकलाप धाइ। अजागु चन्द्रमा यागु तिथिं संयुक्त जुया बिज्याम्ह । च्यागू श्मशानं चाहुयेका बिज्याम्ह। बुद्ध उत्पन्न यायेत युग युगपतिकं प्राणी छम्ह छम्हेसित (वज्रयाने च्वंपिन्त) बुद्धत्व लाभ जुइका बीगु वज्रयोगिनी माँ यात नमस्कार याये। थथे धका बुद्धपिसं नमस्कार याना च्वंगु दु। वज्रयान मण्डले प्रवेश जूपिं बोधिसत्वपिन्तनं बुद्धत्व लाभ जुइका बिज्याम्ह वसपोल बिजयेश्वरी नेपाले बिज्याना च्वन।

यले श्री भीमसेन बिज्यागु

कलिगत वर्ष ४०१६ यलया जुजु मानदेवया पर्याये उगु इले दोलखा च्वना च्वंम्ह भीमेश्वर श्री भीमसेन नेपाले च्वनेगु इच्छा याना गुप्तरुपं भेष बदलेयाना मनुष्य रुप कया यलया क्वाथ बाहालया वैश्य ठकुरीया छेँ च्वना छन्हु दिने यले पिने चाहुला च्वंगु ईले छम्ह तान्त्रिक वज्रोद्भव वज्राचार्य अन्तर्यामी ज्ञानं सीका साक्षात भीमसेन हे खः धका म्हसीकल। वसपोलश्री भीमसेनयात म्हसीका ज्वना मंगले यले सदाया लागी बिज्याना च्वनेमाल धका प्रार्थना याबले श्री भीमसेनं आज्ञा जुल। भो आचार्य जि सदानं थन च्वनेगु अवसर मदु। जिगु मूर्ति स्थापना याना पूजायाना च्वं। जिं सुदृष्टिं स्वया च्वने। शत्रुपिसं दुःख बिया च्वंसा जित लुमंकी। जिं दमन याना सुरक्षा याना बिये। थथे आज्ञा जुया बिज्यायेवं तान्त्रिक वज्रोद्भव

वज्राचार्य थः गुरु अमृतभव देव गुरु नाप सल्लाह याना वसपोल श्री भीमसेन यागु मूर्ति दयेका स्थापना यात। श्री भीमसेनयात धूमधाम पूजायाना जात्रा यात। जात्रायागु दिन गुँलागा नवमी श्रावणकृष्ण दिने जुयाच्वन। श्री भीमसेनयात मन्दिरे दुनेतया पूजायाना चचा गीतयाना च्वन।

वज्रोद्भव वज्राचार्य थःगुरु अमृतप्रभ देव वज्राचार्य नाप च्वना भीमसेनयागु चचा गीत रचना याना चचा हाला पूजायात। श्री भीमसेन शत्रुपिन्त दमन याइम्ह धयातःगु दु।

श्री भीमसेन यागु चचा गीत

राग मालव० सहज। तालमाथ॥ रक्तवर्ण एकमुख त्रिनेत्र द्विभुज० दहिन भुज गडाहस्त महावीरेश्वर। नमामि श्री भीमसेन परमेश्वर। ध्रु०। वामभुज अभयमुद्राधर प्रत्यालीढा० जगतसंसार लाभफल प्रसादसिद्धि त्वं। जगत मनोवांछा सिद्धिफल देहि मे। पंचपाण्डव सहित द्रौपती देवी सुन्दरी। अर्थ लाभ पूर्णराय शुभमंगल०। सत्गुरु चरणे प्रसाद सिद्धि मे। भावाभाव चरणे भीमराजं नमामि। पद्ममार गिरिस्थित वज्रोद्भवाचार्य० अमृतप्रभ देव विरचित भीमगीतं। येन सुमरणं सर्वलाभ सिद्धि भवन्तु ते। ध्रु०॥

थथे गीत याना श्री भीमसेनयात पूजायात। अनंलि श्री भीमसेन तःसकं हर्ष जुया आशिर्वाद बिया बिज्यात॥ अनंलिपा गुप्तभेष कया कान्तिपुरे बिज्यात॥

वज्रोद्भव वज्राचार्य श्री चक्र महाविहार चुकबाहाया निवासी खः। पद्मभार गिरि धइगु स्थाने च्वना ध्यान तपस्या याना तःधंगु सिद्धि लाभ याना च्वंम्ह तान्त्रिक जुया पुरुषार्थ क्यना वंगु दु। यलया जुजु मानदेव मल्लया पर्याये श्री भीमसेन नेपाल यले बिज्यागु वंशावली उल्लेख जूगु दु।

उगु दिनंनिसें यले श्री भीमसेनयात पूजायाना धूमधामं जात्रायाना मानेयाना च्वंगु दनि।

थुजागु वंशावली नेवा भाषां पिमदगु जुया च्वन। नेपाले च्वंगु वंशावली नेवाभाषां च्वया तःगु नेवाभाषा वंशावली थ्यें सफू पिदनेगु माँ भाषाया सफू सम्मानित यायेमा।

यदि सम्मानित मजूसा नेवा भाषायात नेवातय्सं नातुं क्वत्यनेगु नेपालयात शोभा दइमखु। नेपाल बासी नेवातयेगु स्वभाव शील सम्पन्न जुइमा धइगु कारणं महत्वाकांक्षी खः धइगु सकलयाके विचार दइ।

जय नेपाल।

वंशावली धर्म शास्त्रे च्वंगु मास देवतापिं थुकथं कनातःगु दु :-

१)	चैत्रमास	- नैऋत्य देवता	- राजनीति स्थापक
२)	बैशाखमास	- वायु देवता	- वायु प्रवाहक
३)	जेष्ठमास	- अग्नि देवता	- तापकारक, विघ्नशान्ति
४)	आषाढमास	- वज्रभैरव देवता	- शान्तिकारक
५)	श्रावणमास	- समुद्र देवता	- जलदायक
६)	भाद्रमास	- गणेश देवता	- विघ्ननाशक
७)	आश्विनमास	- इन्द्र देवता	- शिल्पकारक
८)	कार्तिकमास	- ब्रम्हण देवता	- फलदायक
९)	मार्गमास	- रुद्रमहादेव देवता	- चित्त निरीक्षक
१०)	पौषमास	- यक्ष देवता	- धनदायक
११)	माघमास	- विष्णु देवता	- शत्रुनाशक
१२)	फाल्गुणमास	- यमराज देवता	- धर्मराज।

सम्पूर्ण प्राणीपिं १२ मासया देवता पिंगु अधीने च्वनाच्वंगु जुया मास भोगयाना च्वनीगु जुल धइगु धर्मशास्त्रयागु मास देवता वंशावली नं कना तःगु दु। थुजागु यात ईश्वरवाद धया च्वनीपिन्त मासयागु दोष लगे जुइगु कर्मखोता जुइ धया तःगु दु। मास यागु दोषं नं ....संसारे चाहुला च्वनी। अकुशल कर्मयापिन्त मासदेवतां विघ्न जुइका बी। भिंगु ज्या यासा भिंका बी।

चन्द्रमा बाम नाडी। आदित्य (सूर्य) दक्षिण नाडी।

अकारादि वर्ण समूह बाम नाडी प्राण संचार जुयाच्वनी।

ककारादि वर्ण समूह दक्षिण नाडी प्राण संचार जुयाच्वनी

थुजागु जुयाच्वंगु अवस्थायात भ्रष्ट जुइक राग द्वेष मोह यय्पुना च्वंगु दोषं आयु क्षीण जुया वनीगु कनातःगु दु। थुजागु मास देवतापिन्त हर्ष यायेगु धर्म सप्तत्रिशत संबोधिपाक्षिक धर्मज्ञान धारण यायेगु बौद्ध धर्म खः धयात्तल।

बौद्ध धर्मया सूत्रे नं थथेहे कना तःगु दु। बौद्ध विद्वानपिसं वंशावली नं थुगु प्रकारं च्वयातःगु सत्यता जुयाच्वंगु दु।

ज्योतिष मास धर्म शास्त्र कथं पृथिवीले मास पतिकं मासया देवतापिं बासयाना च्वंवइगु प्रमाण बियातःगु जुल। सारांश। शुभम्।

सद्धर्मराज वज्राचार्य पाखें अनुवाद व संकलन जुया पिदंगु सफूत

१) सद्धर्म पुण्डरिक वैपुल्य सूत्र । नेपाल भाषा अर्थ सहित । बुद्धयान सिद्धान्त आधारित ।

२) बुद्ध जननी माया देवी व लुम्बिनी । माया देवीया अतीतकाल यागु बौद्ध इतिहास ।

३) कर्मफलयागु बाखँ । कर्म विपाक फल ।

४) बुद्ध स्तोत्र धारणी पाठ । धारणी ब्वनाया पुण्यफल ।

५) न्हय्‌गु तुतः स्तोत्र मुना । नेपालभाषा अर्थ सहित ।

६) ॐमणिपद्मेहुँ । आयुचिकं शरीर त्वादिवा स्वरुप धइगु ज्ञानसहित बुद्धोपदेश ।

७) सुवर्णनृपाऽवदान । सुवर्ण जुजुयागु परिचय ।

८) आदिबुद्ध वज्रसत्व व प्रज्ञापारमिता संवाद । पंचतथागत प्रकट जूगु निर्देशन सहित ।

९) समाधिराज सूत्र । बोधिज्ञान समाधि सम्बन्धि व न्हय्‌गु जातक समेत ।

१०) बौद्ध सन्धाभाष्य बोध । सन्ध्याभाष शब्द बोधयाना चर्य यायेगु बौद्ध धर्म ज्ञान ।

११) वंशावली बौद्ध इतिहास । नेपाले बुद्ध बिज्यागु दीपंखा व इतिलन्य हिति, आलोक हितिया वंशावली संकलित ।

(छपिनिगुहे ल्हाती)